

IDÉKATALOG TIL JOBCENTRE, ANDRE AKTØRER OG A-KASSER

STYRKELSE AF LÆSE-, SKRIVE- OG REGNEFÆRDIGHEDER HOS VOKSNE LEDIGE

IDÉKATALOG TIL JOBCENTRE, ANDRE AKTØRER OG A-KASSER

STYRKELSE AF LÆSE-, SKRIVE- OG REGNEFÆRDIGHEDER HOS VOKSNE LEDIGE

Den teknologiske og jobmæssige udvikling betyder, at der ved stadig flere ansættelser stilles krav om, at medarbejderne skal kunne læse og forstå beskeder, vejledninger, instruktioner, manualer mv. At de skal kunne indtaste oplysninger, udfylde skemaer og kommunikere skriftligt, og at de skal kunne foretage beregninger.

LÆS MERE SIDE 6

Der findes en række tilbud, der kan medvirke til at styrke de basale færdigheder hos voksne. Vurdering af de basale læse- og matematikfærdigheder kan vise, om man vil have gavn af undervisning, og de, der har behov, kan deltage i undervisning. Det er en forudsætning for at deltage i en sådan undervisning, at man har fået vurderet sine basale færdigheder.

LÆS MERE SIDE 9

Læse-, skrive- og regnevanskeligheder kan være et tabuemne specielt for voksne, som har levet længe med problemerne og ofte har oplevet nederlag som konsekvens af de manglende færdigheder. Nogle har dårlige erfaringer med at gå i skole og vil derfor gå langt for at slippe for at komme på skolebænken igen. Nogle har også en oplevelse af, at de har klaret sig uden at kunne læse og skrive, så de ser ingen grund til at kaste sig ud i hverken test eller undervisning.

LÆS MERE SIDE 18

En fordel ved at aftale, at undervisning foregår på eller i nærheden af aktiveringscentret er som tidligere nævnt, at det højner motivationen for at påbegynde undervisning og mindsker frafald undervejs i undervisningen, når de ledige ikke skal transportere sig langt for at deltage i aktiviteten.

LÆS MERE SIDE 26

Der findes en række it-baserede værktøjer, der kan kompensere for læse- og skrivevanskeligheder, både når man søger job, er i job eller deltager i uddannelse. Nogle af disse værktøjer gør det muligt at få læst tekst højt, mens andre også gør det muligt at få hjælp til skrivning og stavning gennem ordforslag. Nogle af værktøjerne er gratis, mens andre kræver licens og betaling.

LÆS MERE SIDE 30

De første møder, som jobcentret, anden aktør og a-kassen har med ledige, handler i høj grad om formidling af information. De ledige skal informeres om regler og lovgivning på området, de skal skrive CV og dokumentere, at de er aktive i deres jobsøgning gennem eksempler på jobsøgninger, og de skal beskrive deres jobønsker, joberfaringer og uddannelsesbaggrund.

LÆS MERE SIDE 14

Man kan som jobcenter, anden aktør og a-kasse vælge selv at stå for alle faserne ved vurdering af lediges basale færdigheder. F.eks. ved at informere om muligheden for vurdering ved individuelle samtaler og på aktiveringsforløb og ved at gennemføre test i forbindelse med aktiveringsforløb. Man kan også vælge at samarbejde med uddannelsesudbydere ved nogle af faserne eller ved alle faser.

LÆS MERE SIDE 22

Der er en række forskellige måder at klæde medarbejdere i jobcentre, andre aktører og a-kasserne på til opgaven med at tilrettelægge og gennemføre indsatsen over for ledige med læse-, skrive- eller regnevanskeligheder.

LÆS MERE SIDE 34

INDHOLD

■ INDLEDNING	5
■ HVORFOR FOKUS PÅ LEDIGES BASALE FÆRDIGHEDER?	6
Gevinster i forhold til job og uddannelse	6
Eksempler fra jobcentre, andre aktører og a-kasser	8
■ HVILKE TILBUD KAN STYRKE DE BASALE FÆRDIGHEDER?	9
Vurdering af basale færdigheder	9
Undervisning for voksne	10
Finansiering af tilbud	13
■ HVORDAN SPOTTES LÆSE-, SKRIVE- OG REGNEVANSKELIGHEDER?	14
Typiske situationer hvor vanskeligheder kan spottes	14
Opmærksomhedspunkter og hjælpespørgsmål	14
■ HVORDAN MOTIVERES TIL TEST OG UNDERVISNING?	18
Motivation til vurdering af basale færdigheder	18
Motivation til deltagelse i undervisning	20
■ HVORDAN GENNEMFØRES VURDERING AF BASALE FÆRDIGHEDER?	22
Kapacitet til selv at stå for vurdering	23
Vurdering i samarbejde med uddannelsesudbydere	23
Vurdering af faglige kompetencer	24
■ HVORDAN TILRETTELÆGGES TILBUD OM UNDERVISNING?	26
Undervisning på eller i nærheden af aktiveringscentret	26
Forberedende voksenundervisning med jobperspektiv	26
Koordination af samarbejdet med uddannelsesudbydere	28
■ HVILKE MULIGHEDER ER DER FOR TEKNISKE HJÆLPEMIDLER?	30
Tekniske hjælpemidler til brug ved jobsøgning	30
Bevilling af tekniske hjælpemidler eller personlig assistance	30
■ HVORDAN KLÆDES MEDARBEJDERNE I JOBCENTRE MV. PÅ?	34
Tage egen medicin	34
Viden gennem samarbejde med eksterne eksperter	34
■ HVOR KAN DER HENTES MERE INFORMATION?	36
Specialfunktionen Job & Handicap	36
Hjemmesiden HTO – HJÆLP TIL ORDBLINDE	36
Hovedstadens Ordblindeskole	37
Hjælpemiddelinstitutet og AMU Hjælpemiddelservice	37
VUC og andre uddannelsesudbydere	38
Netværkslokomotivet	38
■ BILAG 1 – EKSEMPEL PÅ INFORMATION OM DE VEJLEDENDE TEST	40
■ BILAG 2 – OVERSIGTER OVER GODE RÅD	42

➤ Idékataloget beskriver de tilbud, som er relevante at give voksne med utilstrækkelige basale færdigheder i læsning, skrivning og regning.

INDLEDNING

Ifølge en rapport fra Trepartsudvalget 2006 har op til 800.000 voksne danskere så dårlige læse-, skrive- og regnefærdigheder, at de kan have svært ved at leve op til kompetencekravene på arbejdsmarkedet. Nogle er ordblinde, mens andre på grund af dårlig skolebaggrund har svært ved at læse og skrive selv relativt enkle tekster. Måske mestrer de heller ikke regnearterne.

Utilstrækkelige basale færdigheder findes især blandt ufaglærte og kortuddannede, såvel beskæftigede som ledige, samt blandt borgere med udenlandsk baggrund.

Det er for mange borgere forbundet med tabu at tale åbent om, at de har vanskeligt ved at læse, skrive eller regne. Derfor er det en god idé, at jobcentre, andre aktører og a-kasser rejser spørgsmålet i mødet med ledige og hjælper ledige med at tage hånd om deres læse-, skrive- og/eller regneudfordringer.

Hidtil har jobcentrene selv kunnet afgøre, i hvilket omfang de vil sætte fokus på basale færdigheder hos voksne ledige. Det er dog ændret fra 1. januar 2011. Som led i bekæmpelse af langtidsløsheden skal jobcentrene fremover sikre, at alle ledige, der er over 30 år, og som ikke har en ungdomsuddannelse, testes for læse- og skrivefærdigheder, hvis de skønnes at have vanskeligheder. En lignende indsats over for unge ledige under 30 år blev besluttet med Finanslov 2010 og med igangsættelse pr. 1. januar 2010.

Dette idékatalog har til formål at give inspiration til, hvordan jobcentre, andre aktører og a-kasser kan tilrettelægge indsatsen over for voksne ledige, der har utilstrækkelige basale færdigheder. Idékataloget sætter fokus på såvel læse- og skrivefærdigheder som regne- og matematikfærdigheder, da begge typer af basale færdigheder er nødvendige på det danske arbejdsmarked.

Idékataloget indeholder ideer til og eksempler på, hvordan man kan spotte ledige, som har vanskeligt ved at læse, skrive og regne, og hvordan man kan tilrettelægge indsatsen over for disse ledige for at hjælpe dem med at styrke deres basale færdigheder. Idékataloget beskriver endvidere de tilbud, som er relevante at give voksne med utilstrækkelige basale færdigheder.

Idékataloget bygger på erfaringer og eksempler på god praksis hos en række jobcentre, andre aktører og a-kasser. Disse erfaringer og eksempler er blevet afdækket gennem en spørgeskema- og interviewundersøgelse blandt jobcentre og udvalgte andre aktører og a-kasser samt uddannelsesinstitutioner i perioden juni til september 2010.

Resultaterne af spørgeskema- og interviewundersøgelsen fremgår af analyserapporten: "Læse-, skrive- og regnefærdigheder hos voksne ledige. Analyse af jobcentres, andre aktørers og a-kassers indsats. Mærsk Nielsen HR, marts 2011". Analyserapporten kan hentes på websitet: www.maersk-nielsen.dk.

Idékataloget indeholder idéer til og eksempler på, hvordan man kan spotte ledige, som har vanskeligt ved at læse, skrive og regne, og hvordan man kan tilrettelægge indsatsen over for disse ledige for at hjælpe dem med at styrke deres basale færdigheder.

HVORFOR FOKUS PÅ LEDIGES BASALE FÆRDIGHEDER?

GEVINSTER I FORHOLD TIL JOB OG UDDANNELSE

Den teknologiske og jobmæssige udvikling betyder, at der ved stadig flere ansættelser stilles krav om, at medarbejderne skal kunne læse og forstå beskeder, vejledninger, instruktioner, manualer mv. At de skal kunne indtaste oplysninger, udfylde skemaer og kommunikere skriftligt, og at de skal kunne foretage beregninger.

Forbedring af basale færdigheder giver den enkelte større mod på at søge job og på at udvikle de faglige kompetencer gennem uddannelse.

Læse-, skrive- og regnefærdigheder er også grundlaget for, at den enkelte kan udvikle de faglige kompetencer, som jobbet kræver. Borgere med utilstrækkelige basale færdigheder deltager mindre i voksen- og efteruddannelse end andre på det danske arbejdsmarked. Dermed er der risiko for, at disse borgere bliver stadig dårligere rustet til at bestride et job.

Gevinsterne i forhold til job og uddannelse er:

- Læse-, skrive- og regnefærdigheder er i stigende grad en forudsætning for, at den enkelte kan bestride og fastholde et job og efteruddanne sig løbende ud fra nye kompetencekrav i jobbet.
- Forbedring af basale færdigheder giver den enkelte større mod på at søge job og på at udvikle de faglige kompetencer gennem uddannelse.
- Risikoen for at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet er langt lavere blandt borgere med gode basale færdigheder sammenlignet med borgere med læse-, skrive-, regnevanskeligheder.
- Boksene nedenfor giver eksempler på arbejdsopgaver, som kræver læse-, skrive- eller regnefærdigheder. Eksemplerne er hentet fra det pædagogiske område, social og sundhedsområdet samt fra chaufførbranchen.

EKSEMPLER

Arbejdsopgaver som kræver læse- og skrivefærdigheder på det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet

Læsning anvendes f.eks., når medarbejderne skal:

- Læse i aftalebogen om observationer og handlinger i forhold til borgeren
- Læse forskrifter, instruktioner og brugsanvisninger
- Læse intern kommunikation – både fra ledelsen og fra kollegaer
- Læse sms-beskeder fra forældre til børn i f.eks. dagpleje

Skrivning anvendes f.eks., når medarbejderne skal:

- Skrive i aftalebogen, hjemmejournalen etc. om observationer og handlinger i forhold til borgeren
- Skrive i forbindelse med APV-arbejde
- Skrive på PDA
- Udarbejde læreplaner og handleplaner
- Skrive sms-beskeder, f.eks. til forældre til børn i dagpleje
- Skrive e-mails, f.eks. til ledere, kollegaer og pårørende

Kilde: Udvikling af AMU-målgruppens læse- og skrivekompetencer. Mærsk Nielsen HR og Teknologisk Institut for Efteruddannelsesudvalget EPOS, maj 2010

EKSEMPLER

Arbejdsopgaver som kræver læse-, skrive- og regnekompetencer på chaufførområdet:

Læsning anvendes f.eks., når chaufførerne skal:

- Anvende ny informationsteknologi
- Læse dagsplan for ruter og tidsplaner og informationer om ruteomlægninger
- Oplæse stednavne ved stoppesteder
- Læse og forstå køre- og hviletidsbestemmelser
- Læse og anvende køreskiver
- Læse og forstå vejledninger og håndbøger i zone- og billetsystem
- Læse og forstå manual til billetcomputer
- Læse og forstå manualer til andre former for elektronisk udstyr i bilerne/ busserne, f.eks. mobilen, informations-skærme, GPS og tanksystemer
- Læse og forstå færdselsloven samt andre gældende bestemmelser på transportområdet
- Læse og forstå nedskrevne regler og procedurebeskrivelser
- Læse og forstå kørselsanvisninger og køresedler
- Orienter sig i generelle informationer fra arbejdspladsen, f.eks. informationer på opslagstavlen og på intranettet, og læse informationer fra virksomheden på informationsskærme
- Læse og forstå informationer om farligt gods og orientere sig i arbejds-miljøregler

- Læse og forstå instruktioner til forebyggelse af dårligt arbejdsmiljø

Skrivning anvendes f.eks., når chaufførerne skal:

- Udfylde køreskiver til overholdelse af køre- og hviletidsbestemmelser, f.eks. skrive årsager til ændringer og forsinkelser
- Anvende GPS, herunder indtaste stednavne
- Anvende forskellige former for informationsteknologi
- Udfylde skadesanmeldelser
- Kommunikere skriftligt med kunderne
- Indberette informationer om kundeforhold
- Udfylde kørselsrapporter
- Give skriftlige beskeder videre til kollegaer eller ledere
- Udfærdige bilag til regninger

Regning anvendes f.eks., når chaufførerne skal:

- Udføre overslagsregning i forhold til en vurdering af, om en udregnet billetpris er korrekt
- Udfærdige regnskab over solgte billetter
- Vægtberegne ved påfyldning af benzin, fyringsolie m.m. på tankbilerne

➤ Chauffører skal anvende deres læse-, skrive- og regnekompetencer i løsning af en lang række arbejdsopgaver.

Kilde: Styrket læse-, skrive- og regneindsats målrettet chauffører. Mærsk Nielsen HR og Teknologisk Institut for Efteruddannelsesudvalget TUR, maj 2010

Der findes mange eksempler på voksne, som gennem undervisning har fået styrket deres læsefærdigheder i en sådan grad, at det har åbnet op for helt nye aspekter i deres liv – både i jobbet og i privatlivet.

Der findes mange eksempler på voksne, som gennem undervisning har fået styrket deres læsefærdigheder i en sådan grad, at det har åbnet op for helt nye aspekter i deres liv – både i jobbet og i privatlivet. Voksne, som altid har undveget situationer, hvor deres manglende færdigheder blev udstillet, får øget selvværd og selvtilid og tør deltage og engagere sig i mange situationer på en helt anden måde end tidligere.

EKSEMPLER FRA JOBCENTRE, ANDRE AKTØRER OG A-KASSER

En række jobcentre, andre aktører og a-kasser har i dag fokus på de basale færdigheder hos voksne ledige, når de møder dem ved individuelle samtaler og i aktiveringsforløb. Det skyldes, at man har øje for de læse-, skrive- og regnekrav, som stilles i mange job og ved deltagelse i uddannelse, og at selve jobsøgningsprocessen kræver, at ledige kan formulere sig på skrift.

Som nævnt i indledningen skal alle jobcentre fremover sikre, at alle ledige, som ikke har en ungdomsuddannelse, får vurderet deres læse- og skrivefærdigheder, hvis de skønnes at have utilstrækkelige basale færdigheder.

I boksen nedenfor er der eksempler på, hvorfor det er vigtigt som jobcenter, anden aktør og a-kasse at have fokus på de lediges basale færdigheder.

EKSEMPLER

Hvorfor jobcentre, andre aktører og a-kasser har fokus på de basale færdigheder hos ledige

- "Uddannelsesniveauet er lavt i vores område, og vi oplever, at mange ledige har problemer med at læse og skrive. Mange ved ikke, at de kan deltage i læse- og skriveundervisning, der er tilrettelagt specielt til voksne. Derfor samarbejder vi med Sprogcentret om at teste ledige for læsefærdigheder og tilbyde dem undervisning", oplyser Jobcentret i Kalundborg.
- Jobcenter Nordfyn har en lignende vurdering: "Der er i vores område mange, som enten er helt uden uddannelse eller er kortuddannede. Vi vurderer, at mellem 10 og 25 % har læse- og skrivevanskeligheder, og at en række ligeledes har regnevanskeligheder."
- Fokus fremover, så handler det både om jobkrav og om, at det at søge job i dag kræver, at man kan skrive ansøgninger og skrive på jobnet. Det er i dag ikke nok bare at møde op hos en arbejdsgiver for at spørge, om der er ledige job."
- Anden aktør Integro lægger vægt på motivation for jobsøgning og uddannelse: "Det er vores erfaring, at manglende læse- og skrivekompetencer har stor betydning for motivationen for at søge job og deltage i uddannelse. Mange af dem, der har problemer, føler sig skidt tilpas, fordi de har haft dårlige oplevelser i skolen og senere hen har fået at vide, at de da ikke duer til noget."
- For Jobcenter Esbjergs Motorvejsprojekt handler det både om kompetencekrav i job og om at være i stand til at søge job: "Når vi i jobcentret har fokus på især læse- og skrivekompetencer og ønsker at styrke dette
- A-kassen 3F Roskildeegnen oplyser: "Det er vores vurdering, at ca. 1/5 af medlemmerne har problemer med at læse, skrive eller regne i et omfang, der gør, at de ikke helt kan leve op til de krav, der stilles i jobbet."

HVILKE TILBUD KAN STYRKE DE BASALE FÆRDIGHEDER?

Der findes en række tilbud, der kan medvirke til at styrke basale færdigheder hos voksne. Vurdering af de basale læse- og matematikfærdigheder kan vise, om man vil have gavn af undervisning, og de, der har behov, kan deltage i undervisning. Det er en forudsætning for at deltage i en sådan undervisning, at man har fået vurderet de basale færdigheder.

Disse tilbud er karakteriseret ved

- Alle voksne har ret til at få vurderet deres basale læse- og matematikfærdigheder og få vejledning om, hvilke undervisningstilbud det vil være relevant at deltage i.
- Undervisningstilbuddene er specielt tilrettelagt for voksne. De findes på flere niveauer afhængig af, hvor store vanskeligheder den enkelte har med at læse, skrive eller regne.

Både ved vurdering af basale færdigheder og ved tilbud om undervisning er det en god idé at etablere et samarbejde med uddannelsesudbydere, der har erfaring på området og godkendelse til at udbyde undervisning i basale færdigheder for voksne.

VURDERING AF BASALE FÆRDIGHEDER

Vurdering af basale færdigheder tager typisk afsæt i den Vejledende Læsetest for Voksne og den Vejledende Matematiktest for Voksne. Begge test er udarbejdet af Undervisningsministeriet til brug af uddannelsesudbydere inden for Forberedende Voksen-Undervisning (FVU) og arbejdsmarkedsuddannelse (AMU). Testene kan endvidere bruges af jobcentre, andre aktører og a-kasser i forbindelse med aktivering af ledige.

Der er til testene udarbejdet et vejledningsmateriale, så gennemførelsen kan varetages af personer uden særlig uddannelse inden for området.

FAKTA

Vejledende Læsetest og Vejledende Matematiktest for Voksne

Den Vejledende Læsetest for Voksne består af tre deltest:

1. Tekstlæsning (hvilket ord passer bedst?)
2. Ordforråd (hvilket billede passer til ordet?)
3. Læsning af ord (hvilket ord lyder som et rigtigt ord?)

Den Vejledende Matematiktest for Voksne består af tre deltest:

1. Test af sproglige forudsætninger i matematik
2. Test af forudsætninger for tal og regning
3. Test af forudsætninger for matematik

Begge test eksisterer både i en papirversion af testen og i en digital version på CD. Det tager ca. 30 minutter at gennemføre hver af de to test. Hertil skal lægges tid til forberedende introduktion og efterfølgende vejledning om resultatet.

Flere informationer kan fås hos VUC, erhvervsskoler og en række andre uddannelsesudbydere.

Vurdering af basale færdigheder tager typisk afsæt i den Vejledende Læsetest for Voksne og den Vejledende Matematiktest for Voksne.

Det kræver empati og forståelse at stå for testene, da mange ledige vil opleve det som en eksamen at deltage i test. Det er derfor en god idé enten at kvalificere én eller flere medarbejdere til opgaven eller at indgå samarbejde med en uddannelsesudbyder om, at en underviser gennemfører vurdering og vejledning.

I afsnittet om hvordan jobcentre, andre aktører og a-kasser rent praktisk kan gennemføre vurdering af basale færdigheder, gives der eksempler på, hvordan man selv kan stå for opgaven, og hvordan man kan etablere samarbejde med uddannelsesudbydere.

UNDERVISNING FOR VOKSNE

Når ledige har gennemført den vejledende læsetest eller matematiktest, skal de tilbydes en personlig samtale om testresultatet og vejledning om relevant undervisning.

Muligheder for læse-, skrive- og regneundervisning

Læsetesten kan vise, at deltageren enten kan anbefales at deltage i Forberedende VoksenUndervisning (FVU-læsning) eller i et sprogundervisningstilbud, eller at der er tegn på, at deltageren er ordblind. Hvis læsetesten viser tegn på ordblindhed, skal deltageren tilbydes en yderligere test og udredning for ordblindhed og skal herudover informeres om, at der er mulighed for at deltage i ordblindeundervisning, hvis udredningen bekræfter ordblindheden.

Læsetesten kan også indikere, at deltageren har så dårlige læsefærdigheder, at FVU ikke vil være det rigtige tilbud, og at det vil være mere relevant at deltage i specialundervisning. Endelig kan læsetesten vise, at deltageren har så gode læsefærdigheder, at hvis vedkommende ønsker at forbedre læse- og skrivefærdighederne, vil f.eks. Almen VoksenUddannelse (AVU) eller HF-enkeltfag være mere relevant.

Matematiktesten kan vise, at deltageren kan anbefales at deltage i Forberedende VoksenUndervisning (FVU-matematik), eller at deltageren har så dårlige regne- og matematikfærdigheder, at det vil være bedst at deltage i specialundervisning. Hvis deltageren har så gode regne- og matematikfærdigheder, at han/hun ikke vil blive forbedret gennem deltagelse i FVU, kan deltageren anbefales at deltage i AVU eller HF-enkeltfag.

De ledige, der ønsker at deltage i enten FVU-læsning eller FVU-matematik, skal henvises til en FVU-trintest hos uddannelsesudbyder, så de kan blive indplaceret på rette undervisningsniveau.

Boksene på næste side beskriver formålet med henholdsvis FVU, sprogundervisning og ordblindeundervisning og indholdet af disse undervisningstilbud.

Afsnittet om, hvordan jobcentre, andre aktører og a-kasser kan tilrettelægge tilbud om undervisning til ledige, giver eksempler på, hvordan man kan samarbejde med uddannelsesinstitutioner om undervisningstilbud til borgere med læse-, skrive- eller regnevanskeligheder. Jvf. s. 26 ff.

Tilbud til borgere med talblindhed

Den vejledende matematiktest kan vise, om deltageren har ’almindelige’ vanskeligheder med talforståelse, regning og matematik. Testen kan også vise, at deltageren har tegn på talblindhed.

Talblindhed hedder også dyskalkuli eller dyscalculia, som betyder matematiksværhed eller mangelfuld regneevne. Betegnelsen bruges om mennesker, der har betydelig dårligere evner til matematik end forventet set i relation til deres alder og intelligens. Talblindhed er lægeligt anerkendt, og det er optaget i WHO’s diagnosemanual som en udviklingsforstyrrelse på samme måde som f.eks. ordblindhed eller et bevægelseshandicap. Undersøgelser i udlandet viser, at 4 til 6 % af befolkningen er talblinde, og at der er en ligelig fordeling mellem mænd og kvinder.

Talblindhed har man hele livet, men graden af talblindhed kan ændre sig, især hvis man får den rette undervisning eller støtte. Mennesker med talblindhed kan f.eks. have

Læsetesten kan vise, at deltageren enten kan anbefales at deltage i Forberedende VoksenUndervisning (FVU-læsning) eller i et sprogundervisningstilbud, eller at der er tegn på, at deltageren er ordblind.

FAKTA

– om FVU

Formålet med FVU er at give voksne mulighed for at forbedre og supplere deres basale færdigheder. FVU består af to fag:

- 1. Læsning, stavning og skriftlig fremstilling (FVU-læsning).
- 2. Talforståelse, regning og basale matematiske begreber (FVU-matematik).

FVU-læsning er opdelt i fire trin, og FVU-matematik består af to trin. Hvert trin har et omfang af 30 til 60 timer á 60 minutter, og begge fag afsluttes med et niveau svarende til almen voksenuddannelse trin 1 (svarende til 8.-9. klasse). Efter hvert trin er der mulighed for at aflægge en prøve.

FVU udbydes af VUC, og VUC kan desuden indgå en aftale (driftsoverenskomst) med andre uddannelsesudbydere, så disse kan gennemføre FVU. Det kan dreje sig om erhvervsskoler, AMU-centre, daghøjskoler og folkeoplysende foreninger.

FAKTA

– om sprogundervisning

Undervisning i dansk som andetsprog skal bidrage til, at voksne udlændinge opnår de nødvendige dansksproglige kompetencer og viden om kultur- og samfundsforhold, så de kan begå sig i Danmark. Målet er at forbedre deres mulighed for at komme i beskæftigelse og blive i stand til at forsørge sig selv.

Sprogundervisningen er på tre niveauer afhængig af skolebaggrund, og hvert niveau afsluttes med en prøve. Undervisningen foregår typisk på et sprogcenter.

FAKTA

– om ordblindeundervisning

Ordblindeundervisning for voksne er en særligt tilrettelagt undervisning, der har til formål at afhjælpe eller begrænse deltagerens læse- og skrivevanskeligheder. Undervisningen foregår typisk på små hold med 2-6 deltagere. Den kan dog også foregå som eneundervisning, og varigheden af undervisningen er individuel.

Ordblindeundervisning udbydes af VUC, og VUC kan desuden indgå aftale (driftsoverenskomst) med andre uddannelsesudbydere, så disse kan gennemføre ordblindeundervisning. Det kan dreje sig om erhvervsskoler, AMU-centre, daghøjskoler og folkeoplysende foreninger.

➤ Specialundervisning er undervisning med henblik på at finde frem til mere hensigtsmæssige strategier i forhold til løsning af regneproblemer.

Talblinde har ret til hjælp ifølge Serviceloven. Almindelig matematikundervisning hjælper ikke, da den talblinde har behov for specialundervisning, der gennemføres i korte intervaller.

vanskeligheder med forståelse af tal, mængder, grafer, geometri og simple regnestykker. Nogle talblinde har en kort arbejdshukommelse, og andre kan have vanskeligheder på det sociale område. En del talblinde har svært ved at huske navne, ansigter og telefonnumre, og de kan være ukoncentrerede, glemme og smide ting væk.

Talblinde har ret til hjælp ifølge Serviceloven. Det er vigtigt at være opmærksom på, at mere almindelig matematikundervisning ikke hjælper, da den talblinde har behov for specialundervisning, der gennemføres i korte intervaller af f.eks. 5-10 minutter ad gangen. Se boksen side 12.

Der er ikke udviklet særlige hjælpemidler til talblinde, og lommeregnerne er ikke til stor hjælp, for typisk kan talblinde ikke se, om de taster de rigtige tal ind.

Der findes flere informationer om talblindhed på: www.talblind.dk og www.csvsyd-ostfyn.dk

FINANSIERING AF TILBUD

Ledige borgere kan få foretaget en test af deres basale færdigheder i læsning, skrivning og regning efter § 30 i bekendtgørelsen om en aktiv beskæftigelsesindsats. Testen finansieres af kommunerne efter bestemmelser i loven om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Forsikrede ledige har mulighed for at deltage i disse tilbud som led i selvvalgt uddannelse og som uddannelse på dagpenge, og uddannelsesinstitutionerne opkræver betalingen, der svarer til Undervisningsministeriets statstilskud, hos jobcentrene.

For kontant- og starthjælpsmodtagere skal kommunen godkende den undervisning, som de deltager i på egen hånd. Kommunen skal betale uddannelsesomkostningerne efter reglerne i Undervisningsministeriets betalingslov, uanset om der er tale om et aktiveringstilbud eller ej. Kontant- og starthjælpsmodtagere samt sygedagpengemodtagere skal kontakte jobcenteret for at høre om muligheden for uddannelse.

Hvis det er aftalt, at uddannelsesudbydere gennemfører en vurdering af lediges basale færdigheder eller gennemfører undervisning som led i den enkelte lediges jobplan, skal de økonomiske omkostninger dækkes fuldt ud af jobcentret efter reglerne i Undervisningsministeriets betalingslov, fordi der er tale om en rekvireret aktivitet.

Hvis uddannelsesudbydere kommer på besøg på et aktiveringsforløb for at tilbyde ledige, at de kan få vurderet deres basale færdigheder og efterfølgende deltage i undervisning, dækkes de økonomiske omkostninger ligeledes fuldt ud af jobcentret efter samme regler i betalingsloven. Dog er ordblindundervisning dækket af taxametre fra Undervisningsministeriet.

Siden august 2010 har jobcentrene haft mulighed for at søge beskæftigelsesregionen om at få dækket de økonomiske omkostninger ved køb af FVU-læsning og FVU-matematik til voksne ledige hos uddannelsesudbydere.

Hvis et jobcenter, en anden aktør eller en a-kasse selv gennemfører vurdering af basale færdigheder, må de selv dække omkostningerne ved denne aktivitet.

Hvis uddannelsesudbydere gennemfører en vurdering af lediges basale færdigheder eller gennemfører undervisning som led i den enkelte lediges jobplan, skal de økonomiske omkostninger dækkes fuldt ud af jobcentret.

FAKTA

Talblinde har mulighed for specialundervisning

Specialundervisning er undervisning med henblik på at finde frem til mere hensigtsmæssige strategier i forhold til løsning af regneproblemer i hverdagen eller ved indlæring af matematikfærdigheder. Her er det væsentligt, at læreren har et solidt kendskab til elevens forudsætninger, og at eleven får så god indsigt i egne forudsætninger som muligt. I undervisningen kan indgå læring af færdigheder, herunder træning af teknikker og forudsætninger, tabeller, fremgangsmåder, sproglige elementer og lignende. Disse træninger forløber typisk i korte intervaller af 5-10 minutter. Specialundervisningen kan efterfølges af FVU-matematik.

Hjælpemidler i og til matematik er få, men den talblinde kan have behov for at kunne støtte sig til de almindelige hjælpemidler i hverdagen som ur, kalender, kort eller en mobiltelefon med forskellige funktioner som ur, regnemaskine, kalender med alarm eller en gps, hvis der er problemer med at orientere sig eller finde vej.

Kommunikationscentret i Esbjerg Kommune tilbyder udredning og undervisning af talblinde. Der kan gives specialundervisning i op til 20 timer. I undervisningen er der fokus på at finde ud af, hvilke strategier og hjælpemidler der kan hjælpe den ordblinde.

FAKTA

Pulje til finansiering af FVU til ledige over 30 år

I foråret 2010 indgik regeringen aftale med en række partier om at afsætte en pulje til at finansiere FVU-læsning og FVU-matematik for ledige over 30 år uden en ungdomsuddannelse. Puljen er på 85 mio. kr. til hele perioden 2010 til 2013, og den bliver fra 2011 og fremefter fordelt til jobcentrene ud fra kommunernes andel af ledige i målgruppen. Puljen har baggrund i en Folketingsaftale om, at langtidsledigheden blandt voksne ledige over 30 år bl.a. skal bekæmpes ved at teste

HVORDAN SPOTTES LÆSE-, SKRIVE- OG REGNEVANSKELIGHEDER?

TYPISKE SITUATIONER HVOR VANSKELIGHEDER KAN SPOTTES

De første møder, som jobcentret, anden aktør og a-kassen har med ledige, handler i høj grad om formidling af information. De ledige skal informeres om regler og lovgivning på området, de skal skrive CV og dokumentere, at de er aktive i deres jobsøgning gennem eksempler på jobsøgninger, og de skal beskrive deres jobønsker, joberfaringer og uddannelsesbaggrund.

Ledige har således både brug for at kunne læse og forstå information og ikke mindst at kunne skrive og formulere sig.

Det er vigtigt, at medarbejderne er klædt på til at tale med, lytte til og motivere de ledige, der har vanskeligt ved at læse, skrive eller regne.

Følgende metoder kan derfor være relevante, når medarbejderne på jobcentre, hos anden aktør og a-kasser skal spotte, hvilke ledige der har vanskeligt ved at læse, skrive eller regne

- Jobkonsulenten kan bruge skriftlige materialer og tal som led i dialogen med den ledige og kan i den forbindelse spørge ind til, om den ledige kan læse teksten og forstå informationerne. Hvis jobkonsulenten udleverer materiale, der informerer om ret og pligt ved ledighed, kan jobkonsulenten spørge ind til, hvorvidt det er let eller vanskeligt at forstå informationerne.
- Når jobkonsulenten drøfter beskæftigelsesmål med ledige, er det en god idé at tale om både de faglige kompetencekrav på de forskellige jobområder og om de krav, der er til læse-, skrive- og regnefærdigheder.
- Jobkonsulenten kan bede ledige om at udfylde et skema, hvor de beskriver deres joberfaringer og uddannelsesbaggrund, og hvor de selv vurderer deres læse-, skrive- og regnefærdigheder.
- Jobkonsulenten kan vurdere lediges læse- og skrivefærdigheder, når de som led i aktiveringsforløb udarbejder deres CV, arbejder på Jobnet.dk og udarbejder skriftlige jobsøgninger.

Boksene på de næste sider giver eksempler på, hvordan jobcentre, andre aktører og a-kasser spotter ledige med læse-, skrive- eller regnevanskeligheder.

Hos nogle ledige kan utilstrækkelige basale færdigheder være forbundet med tabu. Mens nogle siger lige ud, at de har vanskeligt ved at læse, skrive eller regne, skal andre 'åbnes' gennem den individuelle samtale med jobkonsulenten eller vejlederen. Det er vigtigt, at medarbejderne er klædt på til at tale med, lytte til og motivere de, der har disse udfordringer. Se afsnittet om, hvordan medarbejderne klædes på s. 34 ff.

EKSEMPLER

På at spotte af regnevanskeligheder

- På Faxe Kommunes Center for afklaring, Kilden, spotter man lediges regnevanskeligheder ved individuelle samtaler, når underviseren taler med dem om økonomiske forhold. Det er jobcentrets erfaring, at manglende økonomisk forståelse ofte bunder i, at den ledige ikke har de fornødne regnefærdigheder.
- Når Integro har en personlig samtale med ledige, hvor der er tegn på læse- og skrivevanskeligheder, taler de også med dem om deres regne- og matematikfærdigheder.

➤ Man kan spotte ledige med læse- og skrivevanskeligheder ved at give alle ledige et spørgeskema med spørgsmål om skolebaggrund, joberfaring og om de tidligere har haft behov for hjælp til at læse og skrive. Det følges op af en samtale.

EKSEMPLER

– på at spotte af læsevanskeligheder

- På jobcentret i Hedensted bruger en af konsulenterne skriftlige materialer og tekster til at spotte ledige med læse- og skriveproblemer. Ved de individuelle samtaler bruger konsulent en flipover, hvorpå han skriver informationer med forskellig skriftstørrelse. Konsulenten spørger ind til, om den ledige kan læse/se/forstå det skrevne, og på den måde kan han nærme sig den enkeltes eventuelle problem.
- Hos Markman og Integro, der begge har opgaver som anden aktør, spotter man ledige med læse- og skrivevanskeligheder ved at give alle ledige et spørgeskema, hvor de bl.a. bliver spurgt om skolebaggrund, joberfaring og fritidsinteresser samt om, hvorvidt de tidligere har haft behov for hjælp til at læse og skrive. Spørgeskemaet følges op af en samtale, hvor vejlederen drøfter de basale færdigheder med den enkelte.
- Hos FOA Brønderslev er det især ved rådighedssamtalerne, at a-kassen taler med deres medlemmer om, hvilke faglige og almene kompetencer de har, og hvordan de eventuelt kan blive bedre. De ledige skal medbringe kopier af de skriftlige ansøgninger, som de har sendt i perioden siden sidste samtale. Hvis de selv har skrevet dem, fremgår det tydeligt, om de har skrivevanskeligheder. Vejlederne prøver også at spotte, om de har fået hjælp til at skrive ansøgningen.

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER OG HJÆLPESPØRGSMÅL

Det kan være en god hjælp for de jobkonsulenter og vejledere, der står for møderne med ledige, at de har nogle opmærksomhedspunkter, som de kan tage udgangspunkt i ved en vurdering af, om en ledig borger har utilstrækkelige basale færdigheder.

Ordskolens, AOF Midt, Århus, der har opgaver som anden aktør, har udarbejdet en række opmærksomhedspunkter, der beskriver tegn på ordblindhed og som giver eksempler på spørgsmål, konsulenterne kan stille ledige, der vurderes at have vanskeligt ved at læse- og skrive. Ordskolens opmærksomhedspunkter fremgår af boksen side 17.

Det kan ligeledes være en god hjælp, når man skal spotte utilstrækkelige basale færdigheder, hvis de skemaer, som ledige skal udfylde om deres joberfaringer og uddannelsesbaggrund, indeholder spørgsmål om læse-, skrive- og regnefærdigheder.

Sådanne spørgsmål kunne se ud som vist nedenfor.

Jobkonsulenten eller vejlederen skal typisk følge op på sådanne spørgsmål med en samtale med den enkelte ledige om, hvordan hun eller han oplever problemet og hidtil har håndteret det.

EKSEMPLER

Spørgsmål om læse-, skrive- og regnefærdigheder, som kan indgå i skema om lediges joberfaringer og uddannelsesbaggrund:

Jeg vurderer, at jeg på en skala fra 1 til 3 ligger på (afkryds)

1	2	3	
☐	☐	☐	Læsning
☐	☐	☐	Stavning
☐	☐	☐	Formulering på skrift
☐	☐	☐	Læsehastighed
☐	☐	☐	Let ved at huske, hvad jeg har læst
☐	☐	☐	Regning
☐	☐	☐	Matematik

Har du svært ved at løse følgende regnestykker?

Et supermarked reklamerer med, at de har et tilbud på minimælk med en rabat på 20 % af den normale salgspris. På tilbudsskiltet står, at rabatten fratrækkes ved kassen. Den normale pris er på 10 kr. Hvad er den reelle salgspris, når rabatten på de 20 % er trukket fra?

- ☐ Det er svært for mig at udregne prisen efter rabat
- ☐ Det er ikke svært for mig at udregne prisen efter rabat

En mand vejede 80 kilo, før han begyndte at tage en daglig løbetur, som gjorde at han tabte sig 2,5 kg. Hvor meget vejer han nu?

- ☐ Det er svært for mig at udregne mandens nye vægt
- ☐ Det er let for mig at udregne mandens nye vægt

EKSEMPLER

Sådan spotter man en ordblind – et eksempel fra Ordskolens, AOF Midt, Århus

Ordblindetegn, når I møder borgeren

Læg mærke til, om borgeren prøver at undgå at læse eller skrive hos jer. Undskyldningerne kan være mange: "Jeg har glemt mine briller" er en af klassikerne, eller også prøver de at få jer til at læse op, skrive hvad de siger etc. Andre spørger, om de ikke bare kan få det med hjem, så kan de læse det derhjemme (de får ægtefællen eller en anden til det).

Vedrørende skolegang

Hvis man er ordblind, har man som oftest haft svært ved at komme i gang med at læse og skrive. Derfor vil man ofte have modtaget ekstraundervisning eller specialundervisning i en eller anden form.

Mange skoleskift kan være tegn på, at forældrene har forsøgt at finde en bedre skoleløsning til deres barn, fordi de har oplevet, at deres barn ikke trivedes.

Koncentrationsvanskeligheder og uro i skolen kan skyldes, at barnet ikke har kunnet honorere skolens faglige krav. Det samme kan ekstrem passivitet. En del ordblinde tager ikke den fulde afgangsprøve eller slet ingen afgangsprøve. Lave karakterer i skriftlige fag og højere i mundtlige kan også tyde på ordblindhed.

Vedrørende læsning

For mange ordblinde handler læsning om hårdt arbejde. Der skal bruges meget energi på at afkode hvert enkelt ord, og der bliver derfor ikke meget energi tilbage til forståelse af det læste. Mange ordblinde vil derfor ikke læse ret meget og slet ikke længere

tekster. Mange ordblinde kan læse dagligdags almindelige ord, fordi de kan huske dem som ordbilleder. Ved længere og, for den ordblinde, ukendte ord bruges uforholdsmæssigt meget energi på at finde ud af, hvad der står.

Læsehastigheden vil som regel være lavere end gennemsnittet, og f.eks. vil det være fint at spørge, om borgeren kan følge med i undertekster på tv, da disse tekster normalt vil gå for hurtigt til, at de kan nå at læse hele teksten. Det kan også være godt at spørge om de SMS'er / skriver e-mails. Mange ordblinde bruger nemlig slet ikke disse.

Vedrørende særlige forhold

- Ordblindhed er ofte arveligt, så der vil være andre familiemedlemmer med samme vanskeligheder.
- En sen taleudvikling kan være tegn på ordblindhed.
- Små fødselsskader kan give ordblindhed.
- Tidlige problemer med hørelsen kan give problemer i forhold til sprogopfattelse.
- Mange ordblinde har psykiske problemer, som er relateret til deres usynlige handicap. Mange ordblinde har haft en barndom, før skoletiden, hvor de har været "normale" og har opført sig som andre børn. Ved skolestart finder de ud af, at der her stilles krav, som de ikke kan honorere. Det skaber følelse af utilstrækkelighed og frustration, både i barnet, men også familien. Nogle ordblinde reagerer udadrettet, uroligt, ukoncentreret, mens andre trækker sig ind i sig selv og forsøger at blive "usynlige".

HVORDAN MOTIVERES TIL TEST OG UNDERVISNING?

MOTIVATION TIL VURDERING AF BASALE FÆRDIGHEDER

Læse-, skrive- og regnevanskeligheder kan være et tabuemne specielt for voksne, som har levet længe med problemerne og ofte har oplevet nederlag som konsekvens af de manglende færdigheder. Nogle har dårlige erfaringer med at gå i skole og vil derfor gå langt for at slippe for at komme på skolebænken igen. Nogle har også en oplevelse af, at de har klaret sig uden at kunne læse og skrive, så de ser ingen grund til at kaste sig ud i hverken test eller undervisning.

Det er en forudsætning for at deltage i undervisning, der forbedrer den enkeltes læse-, skrive- og regnefærdigheder, at man har fået vurderet disse basale færdigheder gennem den vejledende læse- og matematiktest for voksne. Se afsnittet om tilbud, der kan forbedre de basale færdigheder på s. 10 f.

De ledige, der oplever læse-, skrive- og regnevanskeligheder som et tabu, kan imidlertid have modstand mod at få vurderet deres basale færdigheder, fordi de føler det som at skulle til eksamen og få udstillet deres mangler. Derfor er det vigtigt at håndtere situationen med empati og grundig information.

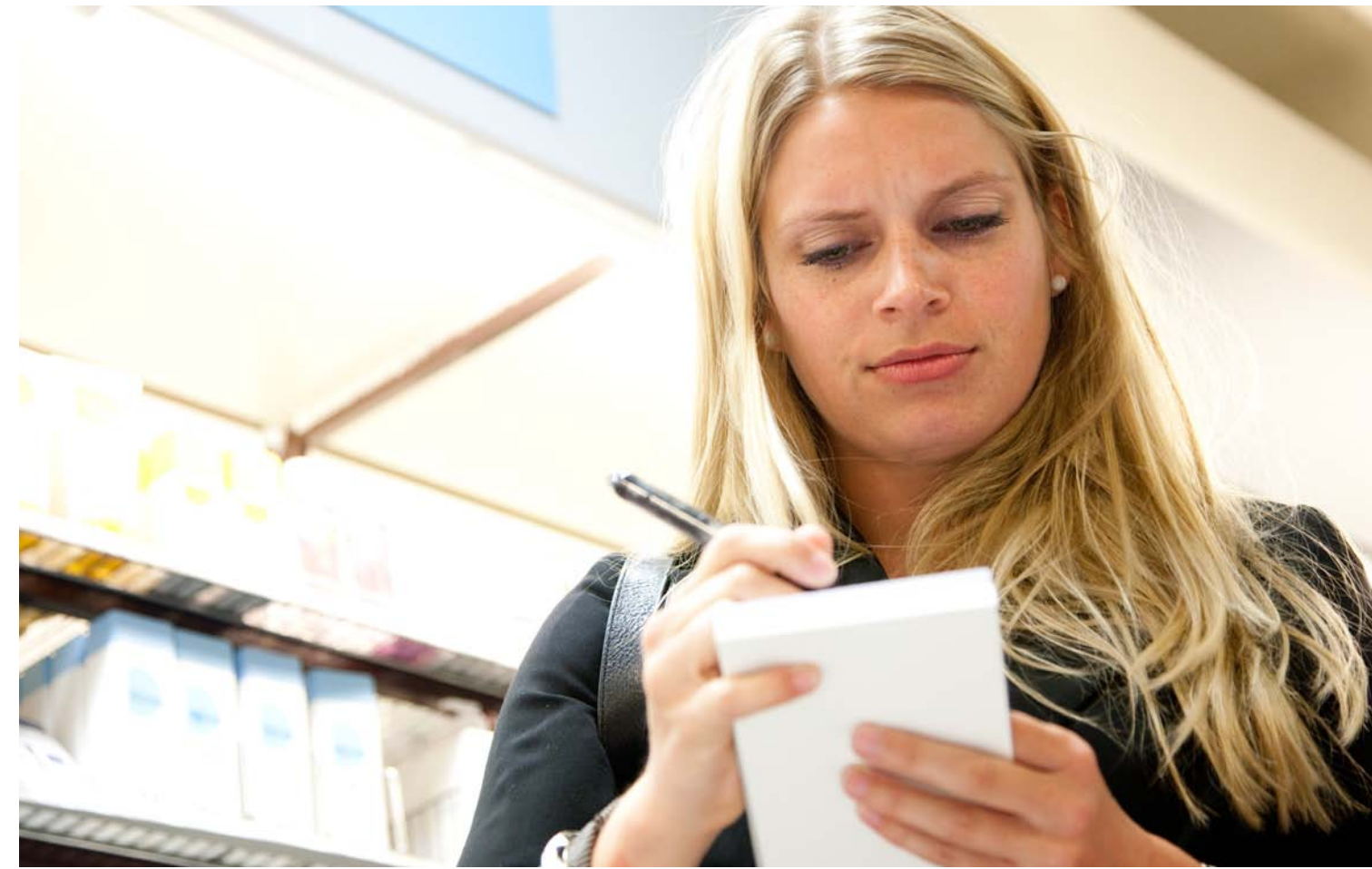
Erfaringerne fra jobcentre, andre aktører og a-kasser viser, at der er forskellige måder at motivere voksne ledige til at deltage i vurdering af basale færdigheder. Man kan bl.a.:

- Fortælle om, hvad den vejledende læse- og matematiktest går ud på, hvordan den gennemføres, og hvad resultaterne kan bruges til. Jobkonsulenten kan f.eks. illustrere over for de ledige, hvad testspørgsmålene går ud på. Bilag 1 giver forslag til information over for ledige om den vejledende læse- og matematiktekst.
- Fortælle, at alle får en personlig vejledning i, hvilke undervisningstilbud der vil være relevante for den enkelte at deltage i. At det er frivilligt, om man vil tage imod undervisningstilbuddet, eller om man hellere vil benytte sig af tekniske hjælpemidler, der kan kompensere for læse- og skrivevanskelighederne.
- Fremhæve, hvilke gevinster ledige opnår både i deres jobsøgning, i det kommende job og i privatlivet, hvis de forbedrer deres færdigheder.
- Bruge gode historier, som viser, at det kan lykkes at forbedre de basale færdigheder. Eksempler fra borgere, der har deltaget i test og derefter forbedret deres læse-, skrive- eller regnefærdigheder gennem undervisning, er med til at afmystificere test og undervisning.
- Gøre det obligatorisk for alle at deltage i vejledende læse- og matematiktest, når de deltager i aktiveringsforløb. Det gør det legitimt og ens for alle, og det kan forhindre, at nogle føler sig udstillede.

Eksempler på motivation

Der er en række gode eksempler fra jobcentre, andre aktører og a-kasser på, hvordan de motiverer voksne ledige til at få vurderet deres basale færdigheder. Nogle af disse eksempler beskrives i boksene på næste side.

De ledige, der oplever læse-, skrive- og regnevanskeligheder som et tabu, kan have modstand mod at få vurderet deres basale færdigheder, fordi de føler det som at skulle til eksamen og få udstillet deres mangler. Derfor er det vigtigt at håndtere situationen med empati.

EKSEMPLER

– på motivation ved at fremhæve gevinster

På jobcentret på Nordfyn er man meget bevidst om, at det ofte ikke er nok at argumentere med, at en styrkelse af de basale færdigheder giver gevinster i jobbet. Det er også væsentligt at fremhæve de mange gevinster, der er i den enkeltes private liv, og den forøgede livskvalitet som bedre læse-, skrive- og regnefærdigheder medfører.

For yngre ledige kan man f.eks. argumentere med, at øgede basale færdighe-

der kan gøre det muligt at maile, sms'e og kommunikere på sociale netværksider som Facebook og Twitter. De lidt ældre ledige får langt større livskvalitet ved at kunne læse og skrive en indkøbs-seddel, læse avis, hjælpe børnene med lektier og kunne læse godnathistorie. "Det er vigtigt at gøre tilbuddet attraktivt. Det gør man ved ikke alene at fokusere på jobkrav, men også på de muligheder der åbner sig i den enkelte lediges liv og hverdag", er meldingen fra en konsulent i jobcentret.

➤ Voksne ledige får større livskvalitet ved at kunne læse og skrive en indkøbsseddel, læse avis, hjælpe børnene med lektier og læse godnathistorie.

EKSEMPLER

– på motivation gennem den gode historie

På afklarings- og jobsøgningsforløb har bl.a. AOFJOB gode erfaringer med at invitere en ufaglært borger, som er testet ordblind, og som kan fortælle, hvordan undervisning har banet vejen

for uddannelse og job. "Sådanne historier fra det virkelige liv åbner ofte op for en drøftelse af, hvor og hvordan den enkelte kan få hjælp", er budskabet fra Ordsolen, AOF Midt, Århus.

MOTIVATION TIL DELTAGELSE I UNDERVISNING

Motivation til at deltage i undervisning kan med fordel tage udgangspunkt i grundig information om, hvordan undervisningen foregår. Man kan f.eks.:

- Informere ledige om, at undervisning, der forbedrer de basale færdigheder, er tilrettelagt specielt for voksne mennesker, og derfor er meget anderledes end den undervisning, som de oplevede i deres skoletid. Undervisningen tager udgangspunkt i temaer, som er relevante for den enkelte, og den foregår på mindre hold.
- Give ledige et konkret tilbud om undervisning i hånden, når de får vejledning efter, at de har deltaget i vurdering af deres basale færdigheder
- Sikre, at der ikke går lang tid mellem, at de ledige har deltaget i test, til de starter på undervisning, og sikre at undervisningen foregår på eller i nærheden af aktiveringscentret. Ventetid og afstand kan betyde frafald.
- Give ledige i aktiveringsforløb mulighed for at bruge tekniske hjælpemidler, der kan hjælpe dem med at læse- og skrive. Tekniske hjælpemidler kan give mod på at forbedre læse- og skrivefærdigheder gennem undervisning.

Erfaringen fra jobcentre, andre aktører og a-kasser viser, at det er altafgørende for at fastholde lediges motivation til at deltage i undervisning, at der allerede ved vejledningssamtalen efter testen er et konkret tilbud, hvor tid og sted for undervisningen er fastlagt. Det har ligeledes stor betydning, at der ikke går lang tid mellem, at ledige har deltaget i test, til de starter på undervisning, og at de ikke skal transportere sig langt for at modtage undervisning.

Det er også erfaringen hos nogle jobcentre, andre aktører og a-kasser, at kvinder kan være mere åbne, når det gælder at tale om læse- og skrivevanskeligheder end mænd. Der er en tendens til, at mænd gemmer sig bag, at de søger praktisk betonedede job, og at de hidtil har klaret sig på jobbet. Til gengæld kan mænd være mere interesserede i at forbedre deres regnefærdigheder, hvis de har oplevet det som et problem, at de ikke har haft tilstrækkelige regnefærdigheder ved arbejde i håndværkerfag. Der er en række gode eksempler fra jobcentre, andre aktører og a-kasser på, hvordan de motiverer voksne ledige til at deltage i undervisning. Nogle af disse eksempler beskrives i boksene nedenfor og på næste side.

I afsnittet om tekniske hjælpemidler s. 30 ff bliver det uddybet, hvilke tekniske hjælpemidler der kan være relevante, og hvor der kan hentes yderligere information og rådgivning.

EKSEMPLER

– på motivation gennem obligatorisk test

- Hos TUCJOB, som er anden aktør og en del af Tørring UddannelsesCenter, har man obligatorisk læse- og regnetest af alle ledige, der deltager i vejledningsforløb. Dette valg begrundes på denne måde: "Ved at gøre det obligatorisk at deltage i test hindrer vi, at de, der især har behov for test, 'putter' sig. Vi siger til de, som ikke mener, de har behov for test, at de kan have gavn af at se, hvad testene går ud på, og at de derefter kan formidle til andre, som kunne have glæde af at lade sig teste."
- A-kassen 3F Mariager Fjord har ligeledes gjort det obligatorisk at deltage i test. Her er det oplevelsen, at test er en gevinst for både ledige, som har behov for undervisning, og de der ikke har. Sidstnævnte bliver klar over, at de kan noget, hvilket øger deres selv-værd, og de ledige, som har brug for FVU, ordblinde- eller sprogundervisning, oplever, at a-kassen og uddannelsesudbyderen gerne vil hjælpe, hvilket giver mod på fremtiden.

Det er altafgørende for at fastholde lediges motivation til at deltage i undervisning, at der allerede ved vejledningssamtalen efter testen er et konkret tilbud, hvor tid og sted for undervisningen er fastlagt.

EKSEMPLER

– på, at kort ventetid og kort afstand øger motivationen for undervisning

- I Jobcenter Nordfyn har det hidtil været sådan, at de, der havde behov og lyst til undervisning, blev individuelt tilmeldt FVU eller ordblindeundervisning på VUC i Odense. "Vores erfaring viser, at mange falder fra, når man kan transportere sig langt for at deltage i undervisning, og når undervisningen ikke starter umiddelbart efter, at man har deltaget i test", oplyser den medarbejder i jobcentret, som koordinerer indsatsen. Det er nu aftalt, at VUC starter undervisningshold for ledige ugen efter, at de har fået vejledning om testresultatet. Undervisningen foregår lokalt på VUC.
- Motorvejsprojektet, der er Jobcenter Esbjergs aktiveringscenter, har den klare opfattelse, at det skaber tryk blandt ledige, at undervisningen foregår samme sted som aktiveringsaktiviteterne. Og at det betyder, at der ikke er det samme frafald, som hvis man skal ud af huset for at få undervisning.
- TUCJOB har i Hedensted valgt at lade VUC leje sig ind i deres lokaler til at gennemføre FVU og ordblindeundervisning. En leder kan oplyse, at de før denne aftale ikke havde indtryk af, at motivationen for at deltage i undervisning var særligt stor. Men nu håber de på ændringer. "Med tætheden til VUC håber vi på, at flere af de ledige, der er i aktivering hos os, og som vil have gavn af at forbedre deres basale færdigheder, rent faktisk vil deltage i læse- og skriveundervisning."

EKSEMPLER

– på, at kort ventetid og kort afstand øger motivationen for undervisning

- Det er en god idé at stille hjælpemidler til rådighed i aktiveringscentret, så de ledige frit kan bruge dem i forbindelse med deres jobsøgning.
- Det er AOF Midtjyllands oplevelse, at tekniske hjælpemidler til borgere med læse- og skrivevanskeligheder, er budskabet fra AOF.
- Et eksempel på en sådan service findes hos AOF Midtjylland. På aktiveringscentret har man en række tekniske hjælpemidler, som ledige med læse- og skrivevanskeligheder kan anvende, når de skal skrive, eller når de har behov for at få oplæst tekst. Hvis disse hjælpemidler ikke rækker, henvender AOF sig til jobcentre for at skaffe yderligere hjælpemidler.
- "På vores afklaringsforløb bliver ledige præsenteret for en række tekniske hjælpemidler, som de kan få adgang til. For rigtig mange er det en øjenåbner, hvad der

Det er AOF Midtjyllands oplevelse, at tekniske hjælpemidler er en motiverende faktor for ledige med læse- og skrivevanskeligheder i forhold til at turde deltage i undervisning. Tekniske hjælpemidler giver styrket selvværd og mod på at lære mere. En konsulent fra AOF oplyser: "Vi tilbyder ledige, at de ved de forskellige aktiveringsaktiviteter kan benytte sig af tekniske hjælpemidler, f.eks. it-rygsæk, Dictus og CD-ORD. Det er vores oplevelse, at tekniske hjælpemidler kan give mod på at håndtere problemer med at læse og skrive og faktisk motiverer til at deltage i læse- og skriveundervisning."

HVORDAN GENNEMFØRES VURDERING AF BASALE FÆRDIGHEDER?

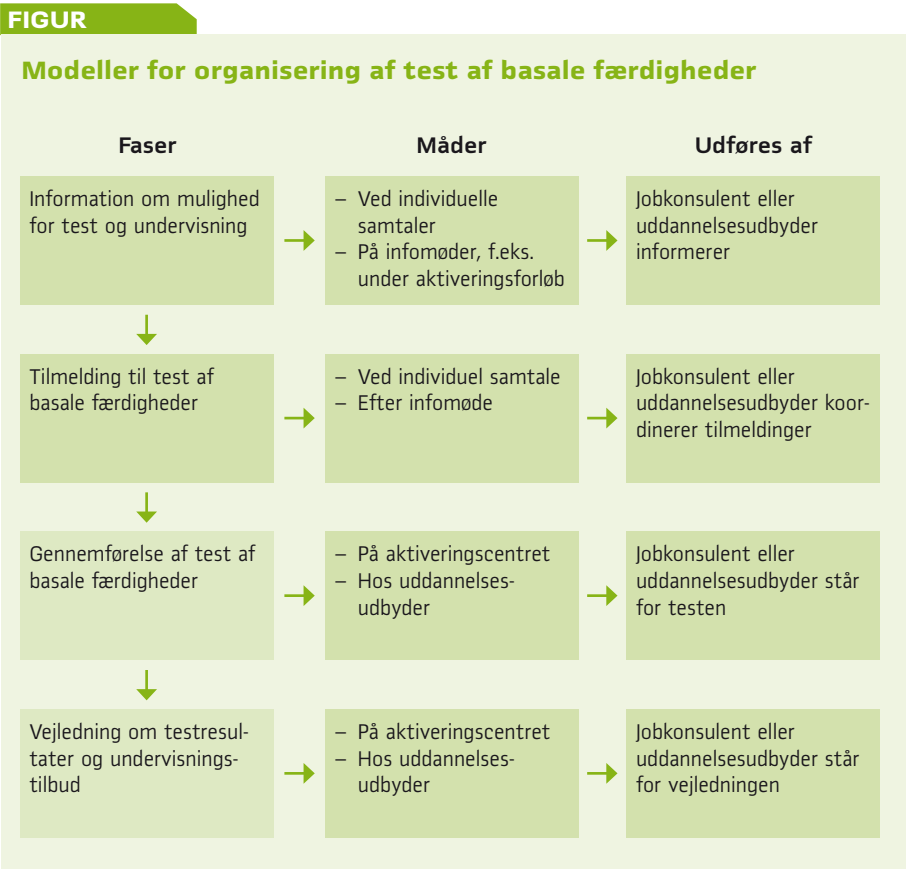
Den proces, som jobcentre, andre aktører og a-kasser skal igennem, når der skal gives tilbud til ledige om, at de kan få vurderet deres basale færdigheder, består af følgende fire faser:

- Information om muligheden for vurdering gennem vejledende test
- Tilmelding til test
- Gennemførelse af test
- Vejledning om testresultat og undervisningstilbud

Man kan som jobcenter, anden aktør og a-kasse vælge selv at stå for alle faserne. F.eks. ved at informere om muligheden for vurdering ved individuelle samtaler og på aktiveringsforløb og ved at gennemføre test i forbindelse med aktiveringsforløb. Man kan også vælge at samarbejde med uddannelsesudbydere ved nogle af faserne eller ved alle faser.

Figuren nedenfor viser forskellige modeller, hvordan de fire faser kan organiseres.

Vær opmærksom på, at det er den enkelte deltager i testen, som ejer testresultatet, og at andre kun kan få indsigt i resultatet med tilladelse fra deltageren.

KAPACITET TIL SELV AT STÅ FOR VURDERING

Der er i dag flere eksempler på jobcentre og andre aktører, der har valgt selv at stå for vurdering af lediges basale færdigheder. I nogle tilfælde har man valgt både at gennemføre selve testen og at vejlede om testresultater og undervisningsmuligheder. I andre tilfælde har man alene valgt at gennemføre testen, mens en uddannelsesudbyder står for den efterfølgende vejledning.

Boksen neden for giver eksempler på, hvordan man selv kan have en aktiv rolle i gennemførelsen af test.

VURDERING I SAMARBEJDE MED UDDANNELSESUDBYDERE

I stedet for selv at stå for vurderingen af lediges basale færdigheder kan man samarbejde med uddannelsesudbydere, som i forvejen har erfaring med læse- og matematiktest, og som har tilbud om relevant undervisning for voksne.

- Samarbejdet kan bestå i, at en uddannelsesudbyder kommer på besøg på aktiveringscentret på aftalte tidspunkter for at gennemføre vurderingerne.
- Samarbejdet kan også bestå i, at ledige kan få vurderet deres basale færdigheder hos en uddannelsesudbyder på aftalte tidspunkter.

I begge tilfælde kan det også aftales, at en uddannelsesudbyder løbende besøger aktiveringscentret for at informere ledige om, hvad vurdering af basale læse- og matematikfærdigheder går ud på, og hvorfor det nytter at blive bedre til at læse, skrive og regne.

Der er flere eksempler på, at især jobcentre og andre aktører har en aftale med en uddannelsesudbyder om, at en underviser gennemfører test i aktiveringscentret. Se boksen nedenfor.

Især a-kasser har aftale om, at ledige medlemmer kan få vurderet deres basale færdigheder hos en uddannelsesudbyder på bestemte tidspunkter. Se eksemplerne i boksen nedenfor.

I stedet for selv at stå for vurderingen af lediges basale færdigheder kan man samarbejde med uddannelsesudbydere, som har erfaring med læse- og matematiktest, og som har tilbud om relevant undervisning for voksne.

EKSEMPLER

– på at man selv står for test af lediges basale færdigheder

- I Jobcenter Esbjergs Motorvejsprojekt får unge og voksne ledige tilbudt at få vurderet deres basale færdigheder. "Testene foregår hver tirsdag og torsdag, og de gennemføres af vores egne vejledere. De ledige får vejledning om testresultatet og undervisningstilbud umiddelbart efter testen. De, der har behov for undervisning, får et tilbud i tilknytning til de jobsøgningsforløb, der gennemføres i Motorvejsprojektet", oplyser en konsulent på aktiveringscenteret.
- I Jobcenter Gribskov har valgt selv at stå selv for vurderingerne, fordi en af medarbejderne er tidligere dansk- og matematiklærer. "Han kommer to dage om ugen på vores kompetencecenter og foretager vurderinger af lediges basale færdigheder. Han følger også op med undervisning ud fra, hvad den enkelte har behov for", oplyser områdelederen. Der er ikke tale om FVU, men om undervisning, som kan motivere den enkelte ledige til at fortsætte i FVU, ordblindeundervisning eller sprogundervisning hos lokal uddannelsesudbyder.

Det er en god idé at tilbyde især kortuddannede ledige, at de i forbindelse med aktiveringsforløb kan få foretaget en IKV i AMU.

VURDERING AF FAGLIGE KOMPETENCER

Jobcentre, andre aktører og a-kasser kan ikke blot samarbejde med uddannelsesudbydere om, at de ledige får vurderet deres basale læse- og matematikfærdigheder. Samarbejdet kan også omfatte en vurdering af de lediges faglige kompetencer.

Individuel Kompetencevurdering (IKV i AMU) kan give ledige uddannelsesbevis for en eller flere arbejdsmarkedsuddannelser (AMU), hvis vurderingen viser, at de har de pågældende kompetencer. Ledige kan på den måde få anerkendt kompetencer, uden at de har deltaget i de pågældende arbejdsmarkedsuddannelser. Herudover kan de ledige få udarbejdet en uddannelsesplan med forslag til, hvordan de bedst efteruddanner sig i forhold til deres jobmål.

Det er derfor en god idé at tilbyde især kortuddannede ledige, at de i forbindelse med aktiveringsforløb kan få foretaget en IKV i AMU.

Det kan aftales med AMU-udbydere, at de kobler vurdering af lediges basale færdigheder med vurdering af deres faglige kompetencer i forhold til de jobområder, som de ønsker beskæftigelse på.

TUCJOB Horsens er et eksempel på, at kortuddannede ledige får tilbud om IKV i AMU, når de deltager i aktiveringsforløb. TUCJOB hjælper de ledige med at udarbejde den dokumentation for deres faglige kompetencer, som uddannelsesudbydere skal bruge som led i kompetencevurderingen.

EKSEMPLER

– på aftale om test hos uddannelsesudbydere

- A-kassen 3F Roskildeegnen har en aftale med VUC Roskilde om, at ledige medlemmer kan få vurderet deres basale færdigheder i VUC's lokaler. "Alle vores ledige medlemmer får at vide ved de individuelle samtaler og på informationsmøder, at det er en god idé at lade sig teste, og at det foregår på de-og-de tidspunkter på VUC", oplyser a-kasselederen. Efter testen giver VUC den enkelte ledige en vejledning om resultatet, og hvilke undervisningstilbud der vil være relevante at deltage i. A-kassen har aftalt med VUC, at de ledige kan tage FVU og ordblindeundervisning på dagpenge under den forudsætning, at de fortsat står til rådighed for arbejdsmarkedet.
- A-kassen 3F Mariager Fjord har et samarbejde med AMU Nordjylland og VUC om, at vurdering af basale færdigheder indgår som en fast del af de aktiveringsforløb, som de to skoler i samarbejde gennemfører for ledige medlemmer af a-kassen. Det er aftalt, at de, der har behov for undervisning, får et tilbud på VUC. Aftalen er et led i en partnerskabsaftale med jobcentret.
- Også a-kassen FOA Brønderslev samarbejder med uddannelsesudbydere om, at ledige medlemmer kan få vurderet deres basale færdigheder. "Vi har aftalt med AOF, at de gennemfører test af vores medlemmer og også FVU-undervisning og ordblindeundervisning. I de tilfælde, hvor medlemmer har behov for særlig tale- og læse-træning, samarbejder vi med Taleinstituttet i Aalborg", fortæller en af a-kassens vejledere.

EKSEMPLER

– på aftale med uddannelsesudbydere om test på aktiveringscentret

- I Kalundborg har jobcentret aftalt med Sprogcentret, at en underviser kommer én gang om måneden for at gennemføre læsetest. Det er også aftalt, at ledige, der har behov for læse- og skriveundervisning, får et sådant tilbud fra Sprogcentret. "Før testen fortæller underviseren, hvorfor det er godt at styrke læse- og skrivefærdighederne, og hvilke muligheder der er for undervisning. Hun fortæller også om andre efteruddannelsesmuligheder og sætter FVU, ordblindeundervisning og sprogundervisning ind i en større uddannelses- og arbejdsmarkeds-mæssig sammenhæng", fortæller den medarbejder, som koordinerer indsatsen på jobcentret.
- Jobcenter Faxe har en fast aftale med VUC om, at en underviser kommer på besøg på afklaringsstedet Kilden tre timer om ugen for at gennemføre test. Lederen af afklaringsstedet beskriver samarbejdet på denne måde: "Vi har en aftale med VUC om, at ledige, der har gavn af undervisning, i første omgang får to timer om ugen på aktiveringscentret, så længe der er behov. På den måde forsøger vi at motivere ledige til at tilmelde sig FVU eller ordblindeundervisning, eller hvad de nu har behov for."
- Anden aktør Markman har også en fast aftale om, at VUC kommer på besøg på afklarings- og jobsøgningsforløb, i dette tilfælde ca. én gang om ugen, for at informere om test- og undervisningsmuligheder og for at gennemføre test. "Alle på forløbet får tilbud om test. Ikke kun de, hvor vejlederen vurderer, at der er et problem", oplyser en af vejlederne hos Markman.
- På Nordfyn kommer VUC hver mandag på jobcentret for at gennemføre test i læsning og skrivning. Den medarbejder, der på jobcentret koordinerer samarbejdet, oplyser: "Alle vores sagsbehandlere i jobcentret kender til aftalen med VUC. De booker ledige til testen via en fælles kalender. Den efterfølgende mandag får testdeltagerne en individuel vejledning om resultatet og et tilbud om undervisning, hvis testen viser et behov."
- Hos TUCJOB Horsens er vurdering af basale færdigheder en fast del af vejledningsforløb, lige meget om der er tale om forløb for nyledige eller for langtidsledige. "På begge typer af forløb indgår test i forbindelse med vores dialog med de ledige om, hvilke ønsker de har til deres kommende job og hvilke behov de har for kompetenceudvikling", oplyser en leder. TUCJOB samarbejder ved test og den efterfølgende vejledning med Tørring Daghøjskole, VUC Horsens eller AOF.

HVORDAN TILRETTELÆGGES TILBUD OM UNDERVISNING?

Det er en fordel, at undervisningen foregår på eller i nærheden af aktiveringscentret, da det højner motivationen for at påbegynde undervisning.

Undervisning, der styrker basale dansk- eller matematikfærdigheder, skal gennemføres af uddannelsesudbydere, der har godkendelse til denne undervisning. Samarbejdet med uddannelsesudbydere organiseres typisk på to forskellige måder:

- Undervisningen kan foregå på aktiveringscenteret i tilknytning til f.eks. afklarings og jobsøgningsforløb.
- Undervisningen kan foregå hos lokal uddannelsesudbyder i nærheden af aktiveringscentret.

UNDERVISNING PÅ ELLER I NÆRHEDEN AF AKTIVERINGSCENTRET

En fordel ved at aftale, at undervisning foregår på eller i nærheden af aktiveringscentret er som tidligere nævnt, at det højner motivationen for at påbegynde undervisning og mindsker frafald undervejs i undervisningen, når de ledige ikke skal transportere sig langt for at deltage i aktiviteten. Se afsnittet om, hvordan man kan motivere til test og undervisning på s. 18 ff.

Figuren på næste side viser et eksempel på, hvordan FVU kan integreres med et aktiveringsforløb, som har til formål at hjælpe de ledige med at afklare jobmål og kompetencer og med at søge job.

Eksemplet er hentet fra Jobcenter Esbjerg, der tilbyder ledige på aktiveringscentret Motorvejsprojektet, at de kan deltage i læse- og skriveundervisning. Undervisningen foregår på selve centret og varetages af en underviser fra en lokal erhvervsskole. Undervisningen gennemføres med tre undervisningstimer pr. dag over en periode på fire uger.

FORBEREDENDE VOKSENUNDERVISNING MED JOBPERSPEKTIV

Undervisning, der styrker lediges basale færdigheder, kan med fordel kombineres med faglig efteruddannelse. En sådan kombination vil medvirke til at gøre det tydeligt for ledige, at læse-, skrive- og regnefærdigheder har relevans i deres kommende job, og det vil give den almene undervisning et jobperspektiv.

Figuren på næste side viser et eksempel på, hvordan en kombination af faglig efteruddannelse og FVU kan skemalægges.

Eksempel er hentet fra anden aktør DUCAS, der har en aftale med jobcentre i København om, at ledige tilbydes transportuddannelse i samarbejde med uddannelsesudbyderen TUC DK. Når kursister har behov for læse- og skriveundervisning eller sprogundervisning, er det aftalt, at denne undervisning indgår sideløbende med den faglige undervisning.

Målet med at give kursisterne læse- og skriveundervisning eller sprogundervisning alt efter deres behov er primært, at de har tilstrækkeligt med basale færdigheder til, at de kan få fuldt udbytte af den faglige undervisning og f.eks. bestå køreprøve.

Det er dog med tiden også blevet et mål at motivere kursisterne til fortsat efteruddannelse. Ved læse- og skriveundervisningen tages der afsæt i den faglige undervisning, sådan at kursisterne kan se en direkte sammenhæng mellem det faglige og undervisning i basale færdigheder.

Undervisning, der styrker lediges basale færdigheder, kan med fordel kombineres med faglige efteruddannelse.

FIGUR

Eksempel på FVU integreret i afklarings-/jobsøgningsforløb

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Formiddag	FVU	FVU	FVU	FVU	FVU
Eftermiddag	Afklaring/ jobsøgning	Afklaring/ jobsøgning	Afklaring/ jobsøgning	Afklaring/ jobsøgning	Afklaring/ jobsøgning

FIGUR

Eksempel på FVU kombineret med faglig efteruddannelse (AMU)

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
8 - 11.30	AMU	AMU	AMU	AMU	AMU
12 - 15.30	FVU	FVU	FVU	FVU	FVU

EKSEMPLER

– på kombineret faglig uddannelse og FVU

A-kassen FOA Roskilde og Køge har i samarbejde med SOSU Uddannelser Greve arrangeret et fagrettet kursusforløb, der henvender sig til ledige pædagogmedhjælpere og dagplejere, og som består af en række arbejdsmarkedsuddannelser. Hvis test af deres basale færdigheder viser et behov for læse- og skriveundervisning, får de ledige et sådant konkret tilbud. For a-kassen er det vigtigt, at medlemmerne oplever, at de får hjælp til at komme i job, og at hjælpen både består af faglig og almen kompetenceudvikling.

I forbindelse med etableringen af de nye VEU-centre er VUC Roskilde og Chaufføruddannelsescentret Juul Gruppen A/S gået sammen om en chaufføruddannelse, hvor

der sideløbende med den faglige uddannelse undervises i FVU. Forud for uddannelsen tilbydes en IKV i AMU og vurdering af basale færdigheder. Lejf Juul, direktør og ejer af chaufføruddannelsescentret Juul Gruppen A/S i Roskilde, udtaler til Undervisningsministeriets nyhedsartikel 09.09.2010:

"Vi ønsker at uddanne chauffører, der ikke alene kan bestå en teoretisk og en praktisk prøve. Chaufførerne skal også blive i stand til at udføre de mange læse- og skriveopgaver, der er forbundet chaufførjobbet i forbindelse med job- og arbejdsbeskrivelser, manualer, fragtbreve og så videre."

Jobrotationsforløb betyder, at ledige ikke alene får efteruddannelse, men også får jobtræning og kompetenceudvikling gennem praktisk arbejde.

Der er flere andre eksempler på, at faglig efteruddannelse kombineres med udvikling af de basale færdigheder hos ledige. Boksen nedenfor beskriver et par af disse eksempler.

Jobrotation

Et undervisningsforløb for ledige, hvor FVU kombineres med faglig efteruddannelse, kan få endnu større jobperspektiv, hvis det er en del af jobrotationsforløb – dvs. et forløb, hvor ledige klædes på til at fungere som vikarer for ansatte, mens disse er på efteruddannelse.

Jobrotationsforløb betyder, at ledige ikke alene får efteruddannelse, men også får jobtræning og kompetenceudvikling gennem praktisk arbejde. Alt andet lige vil det styrke deres jobsøgning.

Virksomheder, som gennemfører jobrotationsforløb i samarbejde med deres jobcenter og uddannelsesudbydere, kan søge om jobrotationsydelse til dækning af vikarudgifterne.

KOORDINATION AF SAMARBEJDET MED UDDANNELSESUDBYDERE

Det er en god idé at udpege en eller flere medarbejdere, der har til opgave at koordinere samarbejdet med uddannelsesudbydere i forbindelse med indsatsen over for ledige med utilstrækkelige basale færdigheder og at være kontaktperson til uddannelsesudbydere.

Koordinerende medarbejdere vil typisk have til opgave at stå for de konkrete aftaler med uddannelsesudbydere og den konkrete udmøntning af aftalerne. F.eks. hvornår uddannelsesudbydere kommer på besøg på aktiveringscentret for at informere ledige om mulighed for test og undervisning, og på hvilke tidspunkter der gennemføres test, vejledning og undervisning og i hvilke lokaliteter.

Flere jobcentre, bl.a. på Nordfyn, i Kalundborg og i Horsens, har valgt at have sådanne koordinerende medarbejdere.

EKSEMPLER

– på jobrotationsprojekt

Når Horsens Kommune fremover efteruddanner deres medarbejdere på bl.a. social- og sundhedsområdet, skal det, hvor det er muligt, ske gennem et jobrotationsprojekt, hvor ledige vikarierer for medarbejdere, der er på uddannelse. Forud for vikariatet skal de ledige klædes på gennem faglig efteruddannelse.

Da det er kommunens erfaring, at en række af medarbejderne har behov for at få styrket deres basale læse-, skrive- og regnefærdigheder, vil kommunen kombinere den faglige efteruddannelse med læse- og regneundervisning. Det gælder både for medarbejdere og for ledige.

Uddannelsesdelen af jobrotationsprojektet består derfor dels af en række arbejdsmarkedsuddannelser og dels af FVU-læsning og FVU-regning.

Lokale uddannelsesudbydere gennemfører uddannelsen, der finansieres gennem de taxametre, som udbydere får til de enkelte uddannelser. Kommunen kan få jobrotationsydelse til at dække udgifter til vikardækningen.

I planlægningen af jobrotationsprojektet samarbejder Horsens Kommune med jobcentret og med de faglige organisationer.

FAKTA

– om jobrotationsydelse

Private og offentlige arbejdsgivere har ret til at få udbetalt en jobrotationsydelse, når en beskæftiget med et uddannelsesniveau svarende til højst en erhvervsuddannelse midlertidigt deltager i uddannelse, og virksomheden ansætter en vikar i det antal timer, som den ansatte deltager i uddannelse.

Vikaren skal være dagpengemodtager, kontanthjælpsmodtager eller modtager af introduktionsydelse efter integrationsloven, og der er krav om, at ledigheds- eller ydelsesperioden skal have varet i mindst seks måneder. Vikaren skal ansættes med overenskomstmæssig løn eller den sædvanligt gældende løn i mindst 10 timer om ugen i højst 12 måneder.

Jobrotationsydelsen svarer til højeste dagpengesats plus 60 %, og ydelsen betales på timebasis. Der kan ikke udbetales jobrotationsydelse, hvis der udbetales voksen- og efteruddannelsesgodtgørelse (VEU-godtgørelse) eller støtte efter lov om statens voksenuddannelse (SVU) i forbindelse med, at medarbejderen deltager i uddannelse, der berettiger til denne godtgørelse.

Yderligere information findes i Finansministeriets publikation "Aftale om fremtidens velstand og velfærd og investeringer i fremtiden" i Appendiks 7.1 under afsnit 7 "Styrket voksen- og efteruddannelse."

➤ Når Horsens Kommune efteruddanner deres medarbejdere, skal det så vidt muligt ske gennem et jobrotationsprojekt, hvor ledige vikarierer for medarbejdere, der er på uddannelse.

HVILKE MULIGHEDER ER DER FOR TEKNISKE HJÆLPEMIDLER?

Tekniske hjælpemidler kan være til stor gavn for ledige med læse- og skrivevanskeligheder i forbindelse med jobsøgning og aktivering.

TEKNISKE HJÆLPEMIDLER TIL BRUG VED JOBSØGNING

Der findes en række it-baserede værktøjer, der kan kompensere for læse- og skrivevanskeligheder, både når man søger job, er i job eller deltager i uddannelse. Nogle af disse værktøjer gør det muligt at få læst tekst højt, mens andre også gør det muligt at få hjælp til skrivning og stavning gennem ordforslag. Nogle af værktøjerne er gratis, mens andre kræver licens og betaling.

- Tekniske hjælpemidler kan være til stor gavn for ledige med læse- og skrivevanskeligheder i forbindelse med jobsøgning og aktivering.
- Tekniske hjælpemidler kan hjælpe den enkelte, når der skal udfyldes skemaer, skrives CV, og når der skal læses jobopslag og andre tekster.

Herudover kan tekniske hjælpemidler motivere ledige til at gøre noget ved vanskelighederne. Se afsnittet om, hvordan der motiveres til deltagelse i test og undervisning på s. 18 ff.

Derfor er det en god idé:

- At aktiveringscentrene stiller tekniske hjælpemidler til rådighed for ledige med læse- og skrivevanskeligheder og instruerer dem i, hvordan man bruger disse hjælpemidler.
- At ledige på aktiveringsforløb informeres om, at hvis man er testet ordblind, kan man i det kommende job søge jobcentret om tekniske hjælpemidler.

Boksen på næste side beskriver nogle af de tekniske hjælpemidler, der kan kompensere for læse- og skrivevanskeligheder. Det handler om Adgangforalle.dk, CD-ORD og Dictus.

Derudover er der forskellige andre tekniske hjælpemidler som f.eks. en elektronisk pen, der kan skanne og oplæse en kortere tekst, samt håndholdte computere og mobiltelefoner, der kan anvendes til at tage et billede af en tekst, som efterfølgende kan læses op.

Aktiveringscentret kan med fordel benytte sig af en eller flere af de tekniske hjælpemidler afhængigt af, hvilke konkrete læse- og skriveudfordringer de ledige har.

BEVILLING AF TEKNISKE HJÆLPEMIDLER ELLER PERSONLIG ASSISTANCE

Borgere, der har dokumentation for, at de er ordblinde, kan søge om tekniske hjælpemidler i to forskellige systemer: Gennem jobcentret og gennem kommunens socialforvaltning.

Jobcentre kan bevilge tekniske hjælpemidler til brug i job og ved aktivering

Jobcentre kan bevilge tekniske hjælpemidler til ordblinde, hvis de har en sådan funktionsnedsættelse, at de har svært ved at fungere jobmæssigt. Hjælpemidlet skal have afgørende betydning for, at man kan passe sit arbejde eller gennemføre aktiveringsforløbet. Alternativt kan borgere med store læse- og skrivehandicap få økonomisk støtte til en personlig assistent, der kan hjælpe med at løse læse- og skrivetunge opgaver på jobbet og ved uddannelse.

Aktiveringscentret kan med fordel benytte sig af en eller flere tekniske hjælpemidler afhængigt af, hvilke konkrete læse- og skriveudfordringer de ledige har.

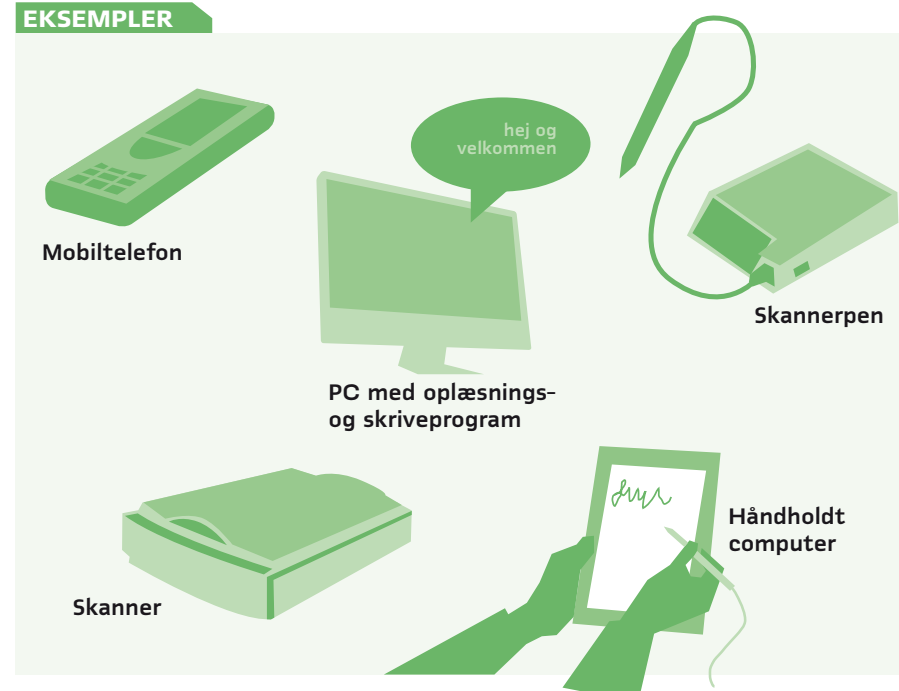
FAKTA

Jobcentret kan bevilge tekniske hjælpemidler til brug i job og ved aktivering

Ansøgningen til jobcentret om tekniske hjælpemidler skal ske ved brug af en særlig blanket (AF 82), som hentes på Jobnet.dk under menupunktet 'Blanketter' og 'Hjælpemidler'.

Ansøgningsskemaet er forsynet med en vejledning om, hvilke målgrupper der kan ansøge, og hvordan man ansøger. Vejledningen fastsætter bl.a., at man ikke kan få bevilget et hjælpemiddel til brug i jobbet, hvis der er tale om et hjælpemiddel, der er sædvanligt forekommende på arbejdspladsen.

EKSEMPLER

EKSEMPLER

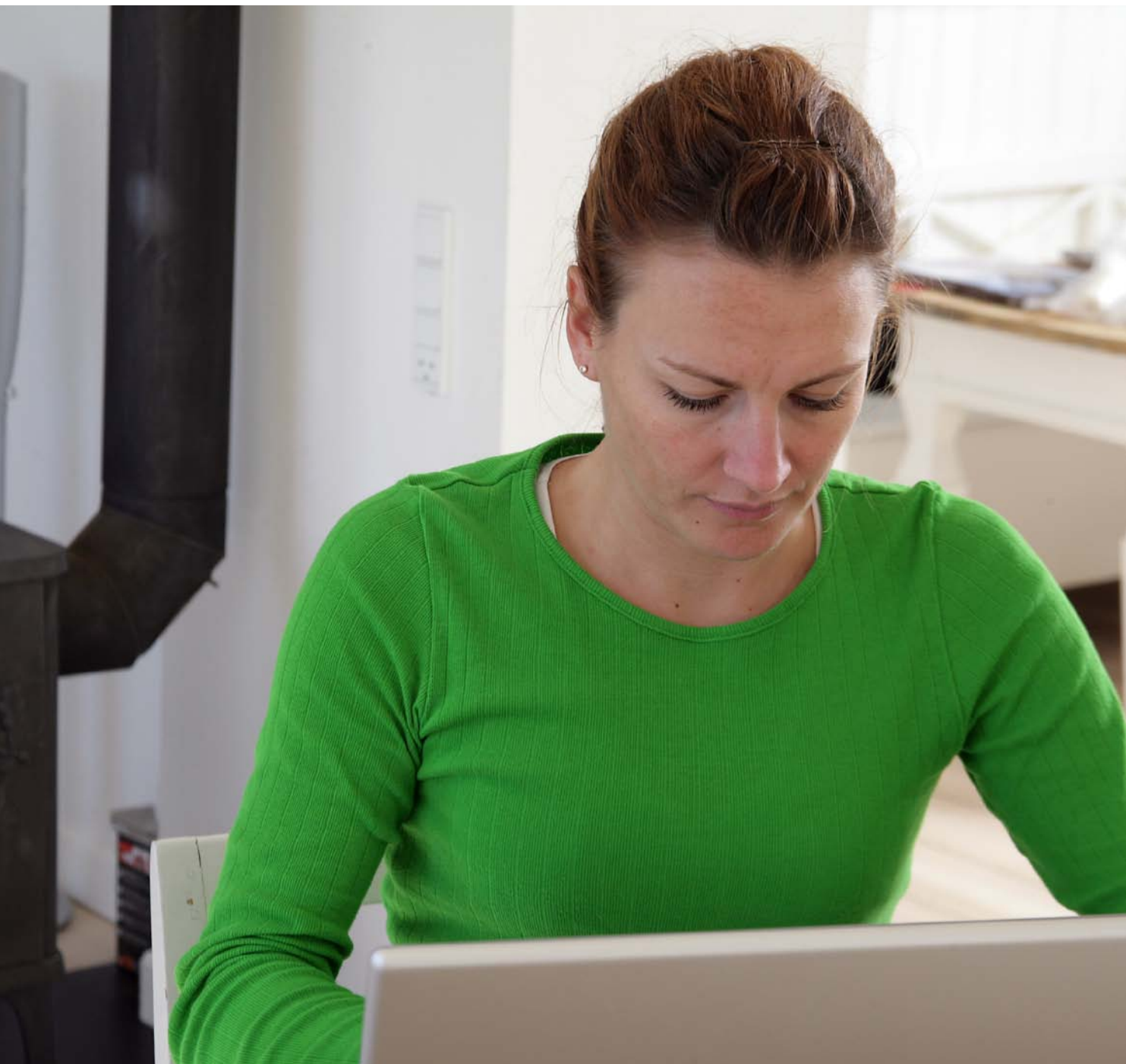
– på it-baserede hjælpemidler

- **Adgangforalle.dk** er et gratis program, der gør det muligt at få læst en tekst på en computer højt. Oplæsningen sker vha. talesyntese, og det kan hjælpe borgere med læseproblemer med at tilegne sig tekstbaseret information. Adgangforalle.dk ejes af IT og Telestyrelsen. Mikro Værkstedet A/S sørger for drift og support. Læs mere på www.adgangforalle.dk.

- **CD-ORD** er et eksempel på et læse- og skriveværktøj, der kan installeres på en computer og hjælpe med både oplæsning og skrivning. Værktøjet kan både købes og lejes. CD-ORD er et læse- og skriveværktøj med oplæsning

af tekst, skærlæsning, ordforslag og alternative forslag. CD-ORD kan også anvendes som et pædagogisk eller kompenserende redskab i undervisningen. Programmet CD-ORD er et produkt fra virksomheden Mikro Værkstedet A/S.

- **Dictus** er et talegenkendelsesprogram, der kan bruges til at skrive breve, rapporter og e-mails ved at omsætte tale til tekst på pc'en. Det eneste der kræves er, at man taler roligt med korrekt og tydelig udtale. Talen kan omsættes til tekst i Word, Outlook og andre Windows-programmer. Dictus er udviklet af firmaet Prolog Development Center.

➤ Socialforvaltningen kan bevilge tekniske hjælpemidler til privatlivet, hvis man som ordblind har behov for sådanne.

Ordblinde borgere i beskæftigelse kan få tekniske hjælpemidler eller personlig assistance som led i arbejdsfstholdelse, og ledige kan få hjælp i forbindelse med, at de deltager i et aktiveringstilbud, f.eks. når de deltager i kurser og uddannelse, er i virksomhedspraktik eller er i job med løntilskud.

Borgere, der får bevilling til tekniske hjælpemidler fra jobcentret, kan få bevilget midler til, at de dels kan få afklaret deres behov for instruktion i anvendelse af hjælpemidlet og dels kan få instruktion i brugen af hjælpemidlet.

Socialforvaltningen kan bevilge tekniske hjælpemidler til privatlivet

Hvis man som ordblind har behov for tekniske hjælpemidler i fritiden og ved deltagelse i samfundslivet, kan man få støtte gennem Serviceloven ved at søge den kommunale socialforvaltning. For at få bevilget støtte efter Serviceloven skal der foreligge dokumentation for ordblindhed. Man skal også kunne gøre rede for et behov for at læse og skrive i hverdagen. Endelig skal der kunne peges på, hvordan de ansøgte hjælpemidler kan hjælpe med at opfylde behovet.

Tekniske hjælpemidler kan være en stor støtte i job- og dagliglivet. En ordblind kvinde fik præsenteret forskellige hjælpemidler til læsning og skrivning, og hun blev meget begejstret:

”Tænk, at der findes hjælpemidler til, at jeg kan skrive breve, uden at der er nogen, der skal hjælpe mig. Man kan også få computeren til at læse op for én! Det er jo noget af det... Jamen, da jeg opdagede det, tænkte jeg, at så er livet da lige til at åbne og gå i gang med!”

”Tænk, at der findes hjælpemidler til, at jeg kan skrive breve, uden at der er nogen, der skal hjælpe mig. Man kan også få computeren til at læse op for én!”

Tekniske hjælpemidler ved deltagelse i uddannelse

Hvis man som ordblind deltager i uddannelse, afhænger støttemulighederne af, hvilken uddannelse der er tale om. De fleste studerende med ordblindhed er sikret støtte til it-hjælpemidler gennem Specialpædagogisk Støtte (SPS-ordningen). Der kan på hjemmesiden Hjælp Til Ordblinde, www.hto.nu, hentes information om, hvilke uddannelser der er dækket af SPS-ordningen.

En type uddannelser, der ikke er dækket af SPS-ordningen, er arbejdsmarkedsuddannelserne. Her er der til gengæld hjælp at hente fra AMU Hjælpemiddelservice, der drives af Hjælpemiddelinstitutet. Se afsnittet om mere information s. 36 ff.

FAKTA

Muligheder for tekniske hjælpemidler med baggrund i Serviceloven

Serviceloven opdeler hjælpemidler i to kategorier: Hjælpemidler (§112) og forbrugsgoder (§113).

Hjælpemidler er særlige redskaber, som borgere med et handicap kan få bevilget, f.eks. et oplæsningsprogram eller en læsepen. Et forbrugsgode er en vare, som, ud over at være et hjælpemiddel for borgere med et bestemt handicap, også anvendes af en stor del af befolkningen. Det kan f.eks. være en stationær computer eller en bordskanner.

Det er kun hjælpemidler, som kan bevilges fuldt ud gennem kommunen. Kun i særlige tilfælde kan borgeren få bevilget 50 % tilskud til forbrugsgoder. Det kræver, at man kan argumentere for, at forbrugsgodet i det konkrete tilfælde opfylder en hjælpemiddelfunktion. Forbrugsgoder, som er helt almindeligt indbo, får man dog ikke betalt.

Kilde: HTO – Hjælp Til Ordblinde: www.hto.nu

HVORDAN KLÆDES MEDARBEJDERNE I JOBCENTRE MV. PÅ?

Der er en række forskellige måder at klæde medarbejdere i jobcentre, andre aktører og a-kasserne på til opgaven med at tilrettelægge og gennemføre indsatsen over for ledige med læse-, skrive- eller regnevanskeligheder.

- Medarbejderne kan selv tage den Vejledende Læse- og Matematiktest for Voksne for bedre at kunne fortælle andre om, hvad den går ud på. Det giver i samtalen med ledige større troværdighed, hvis man selv har taget den test, som man vil motivere vedkommende til at tage.

Medarbejderne kan få viden om regler og muligheder ved at have løbende dialog med uddannelsesudbydere, der har erfaring med vurdering af basale færdigheder og med læse-, skrive- og regneundervisning.

- Medarbejderne kan drøfte på personale- eller temamøder, hvordan de griber indsatsen an, og hvilke erfaringer de har høstet. Det kan f.eks. være et fast punkt på personalemødet, hvilke erfaringer man har med at spotte ledige med læse-, skrive- eller regnevanskeligheder og med at motivere ledige til at deltage i test og undervisning.
- Medarbejderne kan blive holdt ajour om regler og muligheder fra kolleger, der har til opgave at have særlig viden på området. Denne viden kan betyde, at man løbende har overblik over, hvilke tilbud der er til de ledige, enten på aktiveringscentret eller hos de uddannelsesudbydere, som man samarbejder med.
- Medarbejderne kan få viden om regler og muligheder ved at have løbende dialog med uddannelsesudbydere, der har erfaring med vurdering af basale færdigheder og med læse-, skrive- og regneundervisning. Uddannelsesudbydere kan f.eks. komme på besøg på personalemøder eller særlige temamøder.

TAGE EGEN MEDICIN

Der er en række eksempler på, at medarbejdere i jobcentre og a-kasser og hos andre aktører selv har taget den vejledende læse- og matematiktest for bedre at kunne fortælle ledige om testene og motivere dem til at deltage. Boksen på næste side beskriver nogle af de erfaringer, som er høstet.

VIDEN GENNEM SAMARBEJDE MED EKSTERNE EKSPERTER

Løbende dialog med uddannelsesudbydere og andre eksterne eksperter kan hjælpe til, at medarbejderne i jobcentre og a-kasser og hos andre aktører holder sig ajour med, hvilke regler og muligheder der er, når ledige skal forbedre deres basale færdigheder.

Dialogen kan finde sted, når medarbejdere er samlet på personalemøder eller på særlige temamøder. Samarbejdet kan også baseres på, at en nøgleperson har løbende kontakt med uddannelsesudbydere og giver sin viden videre til kolleger bl.a. på personalemøder.

EKSEMPLER

– på at tage egen medicin

- "Vejlederne i vores Center for Job og Afklaring i Horsens har selv taget læsetesten, og det gør, at de bedre kan motivere ledige til at tage den. Det var lærerigt at tage testen og opleve de forskellige opgaver og sværhedsgrader", kan en af vejlederne fra centret fortælle.
- "Alle vores medarbejdere har selv fået vurderet deres basale færdigheder, så de ved hvad testene går ud på og bedre kan fortælle andre om det", kan en afdelingsleder i TUCJOB oplyse.

Tilsvarende melding kommer fra AOF Midtjylland.

- Hos 3F Roskildeegnen kan lederen af a-kassen oplyse, at de inviterede VUC med til et personalemøde for, at de kunne gennemføre læsetesten for hele personalegruppen. "Det var rigtig godt, for nu kan vi, når vi møder vores medlemmer, sige at 'jeg har selv taget testen – det oplevede jeg sådan-og-sådan'. Vi kan også fortælle, at vi alle kan blive dygtigere, også os i a-kassen."

➤ Vejlederne har selv taget testen, og det gør, at de bedre kan motivere ledige til at tage den.

EKSEMPLER

– på at samarbejde med uddannelsesudbydere kan tilføre viden

- "Det tætte samarbejde med Sprogcentret gør, at vores konsulenter løbende får viden om, hvilke muligheder der er for test og undervisning", er meldingen fra Jobcenter Kalundborg.
- På Jobcenter Nordfyn har man stor gavn af, at en bestemt medarbejder holder kontakten med det lokale VUC og sørger for at videndele med kolleger om regler og muligheder.
- Flere jobcentre og andre aktører, bl.a. jobcentrene i Hedensted og Horsens

samt TUCJOB Horsens, har et løbende samarbejde med Netværkslokomotivet, som er et regionalt netværk af virksomheder, uddannelsesudbydere og faglige organisationer i Midtjylland, og som har til formål at formidle erfaringer om, hvordan læse- og skrivevanskelighed kan overvindes. Netværkslokomotivet hjælper med at opdatere medarbejderne om nyeste viden og erfaringer bl.a. ved at fortælle om gode erfaringer fra borgere, som har gennemgået test og undervisning.

HVOR KAN DER HENTES MERE INFORMATION?

Det kan være lidt af en jungle at finde rundt i lovgivning og ansøgningsprocedurer i forhold til anskaffelse af tekniske hjælpemidler. Der findes dog en række steder, som kan bidrage med rådgivning og viden på området både i forhold til enkeltborgere og nøglepersoner på jobcentre eller andre, som har med området at gøre.

FAKTA

Specialfunktionen Job & Handicap

Specialfunktionen har til opgave at informere og rådgive jobcentre og andre aktører i beskæftigelsesindsatsen. Formålet er at fastholde og integrere flere borgere med handicap på arbejdspladserne. Specialfunktionen hører under Arbejdsmarkedsstyrelsen og er placeret i Beskæftigelsesregion Syddanmark.

Specialfunktionen giver bl.a. information og rådgivning om, hvad lovgivningen og regelsæt fastsætter om muligheden for borgerne for at få tekniske hjælpemidler og personlig assistance til kompensation for læse- og skrivevanskeligheder, samt om hvem der er målgruppe for sådanne bevillinger.

Job & Handicap
Vestre Engvej 56, 7100 Vejle
www.bmhandicap.dk
Hotline: 72 22 38 50
Mandag til fredag 9-12, torsdag også 13-15

FAKTA

Hjemmesiden HTO – HJÆLP TIL ORDBLINDE

Hjemmesiden har til formål at samle og videreformidle viden om, hvor der findes ordblindeundervisning, og hvordan man som ordblind kan ansøge om tekniske hjælpemidler. Hjemmesiden giver desuden en kort introduktion til en lang række hjælpemidler. Hjemmesiden henvender sig til ordblinde, vejledere og andre med interesse i området.

Hjemmesiden er udarbejdet i samarbejde mellem Dansk Videnscenter for Ordblindhed, Hovedstadens Ordblindeskole, Sensus, Ordblindeforeningen i Danmark og Jobcenter København. Hjemmesiden vedligeholdes af Dansk Videnscenter for Ordblindhed, som pr. 1. januar 2011 er blevet en del af Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri.

HTO - HJÆLP TIL ORDBLINDE www.hto.nu

FAKTA

Hovedstadens Ordblindeskole

Hovedstadens Ordblindeskole leverer ordblindeundervisning og herudover også instruktion i brug af forskellige tekniske hjælpemidler samt forudgående afklaring af, hvilken type hjælpemiddel borgeren vil have mest gavn af. Borgere kan selv henvende sig til Ordblindeskolen, eller de kan blive henvist fra jobcentret.

H o v e d s t a d e n s
O r d b l i n d e s k o l e

Hovedstadens Ordblindeskole
Trondhjems Plads 4, 2100 København Ø
Tlf: 35 42 75 66
www.hokbh.dk

FAKTA

Hjælpemiddelinstitutet og AMU Hjælpemiddelservice

Hjælpemiddelinstitutet er et landsdækkende videnscenter, der informerer om, hvordan hjælpemidler og andre teknologiske løsninger kan bidrage til at inkludere og skabe bedst mulige vilkår i samfundet for mennesker med funktionsnedsættelser, heriblandt borgere med læse- og skrivevanskeligheder. Hjælpemiddelinstitutet er en selvejende institution under Socialministeriet.

Den primære opgave for Hjælpemiddelinstitutet er at understøtte kommuner, regioner og private organisationer i at sikre en kvalificeret og effektiv hjælpemiddelformidling. Målgruppen er primært fagpersoner (f.eks. medarbejdere fra jobcentre, a-kasser og andre aktører).

Hjælpemiddelinstitutet driver Hjælpemiddelbasen www.hmi-basen.dk, som under menu-punktet 'Kommunikation' har samlet oplysninger om en række tekniske hjælpemidler, der kan kompensere for læse- og skrivevanskeligheder.

Hjælpemiddelinstitutet driver endvidere AMU Hjælpemiddelservice, som stiller udstyr og hjælpemidler til rådighed for deltagere på AMU-kurser, der har læse- og skrivevanskeligheder. AMU Hjælpemiddelservice hjælper udbyderne af arbejdsmarkedsuddannelser med at afdække behov for muligheder for udstyr og hjælpemidler. De leverer og opsætter udstyret samt instruerer kursisten i brugen af hjælpemidlet.

Gennem AMU Hjælpemiddelservice kan der f.eks. lånes en IT-rygsæk, der indeholder en computer med oplæsnings- og skriveprogrammer m.m. Det er den uddannelsesudbyder, hvor AMU-kurset foregår, der skal kontakte AMU Hjælpemiddelservice med henblik på hjælpemidler til den konkrete kursist.

Hjælpemiddelinstitutet
Gregersensvej 3i, 2630 Taastrup
Tlf: 43 99 33 22
www.hmi.dk

AMU Hjælpemiddelservice
P.P. Ørumsgade 11, Bygning 3 st., 8000 Århus C
Tlf. 41 91 81 56
www.hmi-basen.dk

FAKTA**VUC og andre uddannelsesudbydere**

Som tidligere nævnt er det en god idé at samarbejde med uddannelsesudbydere for at få information om, hvilke regler der gælder ved tilbud til ledige med læse-, skrive- eller regnevanskeligheder, og hvilke muligheder der er for at overvinde disse vanskeligheder.

Det er relevant at samarbejde med VUC, som er ansvarlig for udbud af FVU og ordblindeundervisning. Det er også relevant at samarbejde med sprogskoler, erhvervsskoler, folkeoplysning (f.eks. AOF) og andre offentlige og private uddannelsesudbydere, der har en aftale med VUC om at udbyde FVU eller ordblindeundervisning.

www.vuc.dk

FAKTA**Netværkslokomotivet**

Der kan endvidere hentes information fra Netværkslokomotivet, der er et netværk af private og offentlige virksomheder, faglige organisationer og uddannelsesudbydere i 11 kommuner i Region Midtjylland og Syddanmark. Netværket har til formål at informere og udveksle erfaringer om, hvordan utilstrækkelige basale færdigheder kan overvindes. Netværkslokomotivet er finansieret af Undervisningsministeriets Satspuljemidler og et mindre tilskud fra de 11 kommuner.

Netværkslokomotivet samarbejder med virksomheder, jobcentre, andre aktører og a-kasser i Region Midtjylland. Netværkslokomotivet holder kurser for nøglepersoner om læse- og regnevanskeligheder, og netværket holder herudover oplæg ved forskellige arrangementer.

Netværkslokomotivet udgiver et nyhedsbrev, som kan hentes på deres hjemmeside. På samme hjemmeside findes derudover en lang række historier om borgere, der har positive erfaringer med at forbedre deres basale færdigheder i dansk og matematik.

Netværkslokomotivet
Vestre Engvej 56, 7100 Vejle
& Robert Holmsvej 1, 8700 Horsens
Tlf. 79 43 60 38
www.netvaerkslokomotivet.dk

BILAG 1

EKSEMPEL PÅ INFORMATION OM DE VEJLEDENDE TEST

BILAG 1

Dette bilag giver et eksempel på, hvordan jobcentre, andre aktører og a-kasser kan informere ledige om, hvad vurdering af basale færdigheder vil sige og give eksempler på spørgsmål i den vejledende læsetest og matematiktest.

Vurdering af færdigheder i læsning og matematik

Hvad vil det sige?

Vurdering af færdigheder

- I har mulighed for at deltage i en vurdering af jeres færdigheder i læsning og matematik
- I får en personlig vejledning efterfølgende om resultat og undervisningsmuligheder
- Det er **kun** jer selv, der får resultatet
- Vurderingen gennemføres på computer
- Opgaverne bliver læst op, så I får høretelefoner på
- Hver vurdering tager ca. 30 minutter – og den slutter automatisk, når tiden er gået

Vurdering af færdigheder i læsning - består af tre deltest

- Deltest 1: Der er 41 opgaver

Hvilket ord passer bedst?

Henrik arbejder som postbud.
[Det – Han – De – HUN] bor i en lille by udenfor Roskilde.
Men denne morgen har [det – han – hun – den] høj feber, hoster og kan ikke stå på sine ben. Henrik føler sig meget [vred – sur – forsinket –syg]. Derfor bliver han hjemme fra arbejdet.

Kilde: Vejledende Læsetest for Voksne

Vurdering af færdigheder i læsning

- Deltest 2: Der er 37 opgaver

Hvilket billede passer til ordet?

Ordet: **'mand'** bliver læst op

Kilde: Vejledende Læsetest for Voksne

Vurdering af færdigheder i læsning

- Deltest 3: Der er 38 opgaver

Hvilket ord lyder som et rigtigt ord?

1. san

syb

læl

syf

2. tyfd

fæsd

kruf

føse

3. sgø

sgå

sgæ

sdå

Kilde: Vejledende Læsetest for Voksne

Vurdering af færdigheder i matematik - består af tre deltest

- Deltest 1: Der er 17 opgaver
- Tester sproglige forudsætninger i matematik

Vinduerne er:
___ ovale
___ trekantede
___ firkantede
___ runde

Teksten bliver læst højt

BILAG 1

Vurdering af færdigheder i matematik

- Deltest 2: Der er 17 opgaver
- Tester forudsætninger for tal og regning

Manden vejer 79 kg.
Han tager 2 kg på.
Hvor meget vejer han så?

___ 99 kg

___ 77 kg

___ 71 kg

___ 81 kg

Kilde: Vejledende Matematiktest for Voksne

Vurdering af færdigheder i matematik

- Deltest 3: Der er 4 opgaver
- Tester forudsætninger for matematik

Ydelser	Beskrivelse	Pris inkl. moms
Abonnement		149 kr.
Opkaldsafgift	Pris ved opnået forbindelse eller ikke opnået forbindelse	0 kr.
Taletid	Pris pr. minut. Afregning pr. påbegyndt minut	0,59 kr.
Sms	Pr. styk (ca. 160 tegn)	0,20 kr.
Mms	Døgnet rundt	2,00 kr.

De samlede udgifter for Trines mobilabonnement består af abonnement, taletid, sms og mms-pris. I maj taler Trine i 123 minutter, og hun sender 254 sms'er, men ingen mms'er. Hvor meget betaler hun for sit mobilabonnement i maj?

___ 123,37 kr.

___ 151,79 kr.

___ 272,37 kr.

___ 274,37 kr.

Hvad sker der bagefter?

- I får udleveret jeres resultat af vurderingen
- I får vejledning i de undervisningsmuligheder, som I evt. kan få glæde af at deltage i:
 - Forberedende Voksenundervisning i Læsning
 - Forberedende Voksenundervisning i Matematik
 - Ordblindeundervisning
 - Sprogundervisning
- I kan også få vejledning om, hvordan I kan få tekniske hjælpemidler, hvis I har vanskeligt ved at læse og skrive – enten privat eller på arbejdet

BILAG 2

OVERSIGTER OVER GODE RÅD

BILAG 2A

Spot ledige med læse-, skrive- og regnevanskeligheder, når...

- 1** Jobkonsulenten bruger tekst og tal til støtte for dialogen ved de individuelle samtaler
- 2** Jobkonsulenten drøfter, hvilke kompetencer der stilles på jobområder
- 3** Ledige udfylder spørgeskema om joberfaringer og uddannelsesbaggrund
- 4** Ledige udarbejder CV og bruger Jobnet.dk
- 5** Ledige finder jobopslag og udarbejder jobansøgninger

BILAG 2B

Medarbejderne kan klædes på til opgaven ved at...

- 1** Tage læse- og matematiktesten og derved bedre kunne fortælle andre om testen
- 2** Medarbejderne deler viden på personale- eller temamøder
- 3** En eller flere nøglemedarbejdere med særlig viden deler viden med kollegerne
- 4** Medarbejdere har løbende dialog med uddannelsesudbydere

BILAG 2C

Motivationen til at deltage i test kan påvirkes ved at...

- 1** Give grundig information om, hvad test af basale færdigheder går ud på
- 2** Fortælle om gevinsterne i jobbet og i privatlivet ved at forbedre de basale færdigheder
- 3** Fortælle gode historier fra den virkelige verden – der viser at det kan lykkes!
- 4** Gøre det obligatorisk at deltage i test på aktiveringsforløbet – det modvirker, at nogle føler sig hængt ud.

BILAG 2D

Motivationen til at deltage i undervisning kan påvirkes ved at...

- 1** Informere om, at FVU, ordblindeundervisning og sprogundervisning er tilrettelagt specielt for voksne
- 2** Undervisningen starter kort tid efter, at den ledige har fået tilbuddet
- 3** Der er kort afstand til undervisningsstedet.
- 4** Tilbud om tekniske hjælpemidler ved jobsøgning – det kan give mod på at forbedre læse- og skrivefærdighederne gennem undervisning

UDARBEJDET AF MÆRSK NIELSEN HR

Mærsk Nielsen HR ■ Jystrup Bygade 4 ■ 4174 Jystrup
Tlf. 35 13 22 77 ■ lizzie@maersk-nielsen.dk ■ www.maersk-nielsen.dk
ISBN: 978-87-92324-20-7

Analysen og idékataloget er finansieret af Arbejdsmarkedsstyrelsens centrale pulje til særlig beskæftigelsesindsats.

Idékataloget kan rekvireres på Mærsk Nielsen HRs website: www.maersk-nielsen.dk
Det samme gælder analyserapporten "Læse-, skrive- og regnefærdigheder hos voksne ledige.
Analyse af jobcentres, andre aktørers og a-kassers indsats". Mærsk Nielsen HR, marts 2011.